

Rechtskundig Weekblad

Vereniging zonder winstgevend doel

Verschijnt elke zondag

Abonnementsprijs : 500 fr. per jaar

Postcheckrekening Nr 3185.22

Beheer en Redactie : Mr. René VICTOR, Justitiestraat, 21, Antwerpen

Voorzitter Jules DE NECKER †

In het nummer van 1 februari ll. heeft het Rechtskundig Weekblad het overlijden medegedeeld van de Heer Jules de Necker, voorzitter der Rechtbank van eerste aanleg te Kortrijk, en er op gewezen welk groot verlies de Vlaamse rechtswereld leed door het heengaan van deze hoogstaande magistraat.

Ten einde hulde te brengen aan zijn nagedachtenis werd er op het Gerechtshof te Kortrijk een plechtige zitting gehouden gedurende dewelke talrijke vooraanstaande sprekers de uitzonderlijke verdiensten van de overledene in herinnering brachten. Het is ons tot ons spijt, bij gebrek aan plaats, niet mogelijk de tekst mede te delen van al de spreekbeurten die werden gehouden te dezer gelegenheid en wij moeten er ons toe beperken hierna de tekst te drukken van de rede die werd uitgesproken door de Heer W. De Valck, ondervoorzitter der Rechtbank van Kortrijk, en deze van Mr. P. Roose, stafhouder der Balie.

Naast deze sprekers werd ook nog het woord gevoerd door de Heer A. Asscherickx, Procureur des Konings, door Mr. G. Van Wontergem namens de Conferentie van de Jonge Balie, door de Heer G. Heffinck, hoofdgriffier der Rechtbank van Kortrijk, door Mr. S. Smaghe, namens de pleitbezorgers, door de Heer Michiel Vandekerckhove, referendaris bij de Rechtbank van Koophandel te Kortrijk, en door de Heer A. Van Lerberghe, voorzitter van deze Rechtbank.

In al deze spreekbeurten werd op ontroerende wijze gewezen op de uitzonderlijke gaven van de Heer Voorzitter de Necker, op zijn fantasische werkkraft, op zijn grondige rechtskennis, op de adel van zijn karakter en op de minzaamheid van zijn omgang.

Het Rechtskundig Weekblad heeft er aan gehouden ook in het tegenwoordig nummer nog een paar belangrijke vonnissen van de betreurde voorzitter te publiceren. Ook in de volgende nummers zullen nog enkele vonnissen verschijnen die door hem werden uitgesproken. Het zullen helaas de laatste zijn...

Het Rechtskundig Weekblad heeft er aan gehouden ook in het tegenwoordig nummer nog een paar belangrijke vonnissen van de betreurde voorzitter te publiceren. Ook in de volgende nummers zullen nog enkele vonnissen verschijnen die door hem werden uitgesproken. Het zullen helaas de laatste zijn...

De Redactie

Rouwhulde uitgesproken door de heer W. DE VALCK, Ondervoorzitter van de Rechtbank

Het is met ontroering, dat ik ter zitting der eerste Kamer, die onze diepbetreurde Voorzitter gedurende zo vele jaren met waardigheid en gezag voorzat, een laatste hulde breng aan zijn nagedachtenis.

Eergisteren, brachten we onze Voorzitter — helaas maar al te vroegtijdig — naar zijn laatste rustplaats.

Indien ik in zijn grafsteen een kernspreuk zou laten beitelen, dan meen ik, dat de meest passende deze zou zijn: « Le travail a fait le charme de sa vie ».

Want, inderdaad, gans zijn leven was gekenmerkt door die liefde, ik zou haast zeggen, door die passie tot de studie en het werk, door een drang naar kennis en rechtswetenschap, een streven naar culturele ontwikkeling en persoonlijke vervolmaking, hetgeen van hem dan ook heeft gemaakt, een hoogstaand magistraat, een merkwaardig jurist, een gewaardeerd en bemind Voorzitter, een eerlijk, rechtschapen en overtuigd kristen mens.

De heer Jules de Necker werd geboren te Dendermonde op 25 juli 1893 en was op datum van zijn overlijden 65 jaar.

De cyclus der humaniora volgde hij in het bishoppelijk college te Veurne.

Daarna, studeerde hij Wijsbegeerte en Letteren aan de faculteit Notre-Dame de la Paix te Namen, maar moest, na het eindigen van zijn kandidatuur, zijn studies stop zetten, wegens het uitbreken van de oorlog 1914-1918, waaraan hij als vrijwilliger van het 3de en 23ste Linierregiment deelnam.

Met genakte gezondheid en als groot-invalied, kwam hij uit de oorlog terug.

Ik zal nimmer vergeten, toen ik als Rechter te Kortrijk werd benoemd, in welke lovende bewoordingen mijn oud-patroon Meester d'Hanens van St-Niklaas over mijn toekomstige Voorzitter sprak.

Hij had hem namelijk gekend in het hospitaal te Cap-Ferrat, waar ze beiden en vooral mijnheer de Voorzitter, erg gekwetst en lichamelijk ondermijnd, gedurende een zevental maanden in verpleging waren.

Hij roemde zijn echte vaderlandsliefde, zijn moed en optimisme, maar vooral zijn dienstvaardigheid werd door zijn medesoldaten en oversten ten zeerste op prijs gesteld.

Nooit werd tevergeefs op hem beroep gedaan. Zijn vaardige pen kennend, richtte men zich steeds tot hem, wanneer bijvoorbeeld een brief moest geschreven worden voor een ongeletterd soldaat of wanneer, bij het afsterven van een strijdmakker een rouwhulde moest worden opgesteld en uitgesproken, want in dit genre was — en is hij steeds — merkwaardig gebleven.

De oorlog geëindigd, voltrok hij zijn studies aan de Universiteit te Leuven, waar hij tot doctor in de rechten promoveerde in het jaar 1923.

Degenen die mijnheer de Voorzitter te Namen en te Leuven hebben gekend, getuigen van hem, dat hij een ongemeen werklustig en begaafd student was, die van toen af reeds, in zich, die passie droeg, naar studie en weetgierigheid, zodat het U niet zal verwonderen te vernemen, dat hij in al zijn examens slaagde met de grootste onderscheiding.

Hij vestigde zich als advokaat te Veurne.

De enkele jaren zijner advokatuur, waren een periode van studie en voorbereiding tot het ambt

van magistraat, waartoe hij, als het ware, uit familietraditie voorbestemd was.

Mijnheer de Voorzitter stamt immers af van een familie van magistraten.

Zijn grootvader is rechter geweest te Kortrijk en Voorzitter der Rechtbank van Eerste Aanleg te Brugge.

Zijn vader bekleedde eerst het ambt van substituut Procureur des Konings te Dendermonde, werd daarna onderzoeksrechter te Brugge om zijn loopbaan te eindigen als Voorzitter der Rechtbank van Eerste Aanleg te Veurne.

Het lijdt geen twijfel, dat in deze afstamming, de oorsprong te vinden is van al de eminente hoedanigheden van magistraat, die mijnheer de Voorzitter in zich verenigde.

Op 16 mei 1926, werd hij benoemd tot Referendaris bij de Rechtbank van Koophandel te Kortrijk en bleef dit gedurende twintig jaar, tot op het ogenblik dat hij benoemd werd tot Voorzitter der Rechtbank van Eerste Aanleg te Veurne, op 16 september 1946, ook het ambt van kinderrechtbank waar te nemen.

Van af zijn intrede in de magistratuur, deed hij zich kennen als een hard en onverpoosd werker en trad zijn sterke persoonlijkheid naar voor.

Wat hij als referendaris en als voorzitter dezer rechtbank heeft gepresteerd, grenst aan het ongeloflijke.

Mij beperkend tot de periode van zijn voorzitterschap, was zijn activiteit zeer omvangrijk.

Benevens de kortgedingen, de verzoeningen, de voorlopige maatregelen, de kinderrechtbank en zijn verder juridisch en administratief werk, kon hij niet nalaten, de zwaarste en belangrijkste zaken, die in zijn burgerlijke kamer voorkwamen, zelf te behandelen. Hij aanzag dit als één der interessantste prerogatieven van zijn voorzitterschap.

Deze intensieve bedrijvigheid was hem slechts mogelijk door zijn verbazend gemak van werken en zijn juridische onderlegdheid.

Mijnheer de Voorzitter was, inderdaad, een uitzonderlijk sterk jurist, die, als dusdanig, in alle kringen van de rechterlijke wereld tot in het Hof van Verbreking toe, vermaardheid verwierf.

En hier moet ik vermelden, dat enkele jaren terug, hij nadrukkelijk verzocht werd, zijn kandidatuur te stellen voor een plaats van Raadsheer in het Hof van Verbreking, welke eer nog nooit was te beurt gevallen aan een Voorzitter van een Rechtbank van tweede klas en welke eer, hij ten zeerste op prijs stelde, maar waarvoor hij bedankte, omdat hij hartsgrondig aan zijn voorzitterschap hield.

Al zijn voornaamste vonnissen aanhalen ware onbegonnen werk.

Het Rechtskundig Weekblad, « Le Journal des Tribunaux », « La Revue Pratique du Notariat », « Le Journal des Juges de Paix » publiceerden er meerdere van en waarin steeds één of ander rechtsvraagstuk op magistrale wijze werd uitgediept.

Niettegenstaande zijn verijnd rechtsgevoel en hoog begrip van rechtvaardigheid en billijkheid, liet hij nochtans nooit na, in iedere zaak, de principen te onderlijnen, volgens dewelke het geschil moest worden beslecht.

Zijn afkeer voor een gemakkelijksoplossing, was zo groot, dat hij telkens de toe te passen wetsbepalingen onderzocht, de rechtspraak en rechtsleer in verband met de vermoedelijke wil van de wetgever instudeerde, en dit alles ten slotte, toetste aan het sociaal beoogde doel.

Gebeurde het, dat hij, na grondige studie, in geweten oordeelde, dat de doorgaans gevolgde rechtspraak niet in overeenstemming te brengen was met het door de wetgever nagestreefde doel, dan nam hij kordaat en zonder aarzelen zijn verantwoordelijkheid.

Onder meer inzake onteigening ten algemene nutte, namaking, notariële tucht, verantwoordelijkheid van de geneesheer, ontzetting uit de ouderlijke macht, ontkenning van vaderschap en scheiding van goederen, heeft mijnheer de Voorzitter, de toe te passen principes op meesterlijke wijze belicht.

Deze werkelijk verbazend juridische bedrijvigheid, belette hem nochtans niet zich nog met hart en ziel toe te wijden aan de zo belangrijke en zo kiese taak van kinderrecht.

Bij het nemen van maatregelen, die geen straffen zijn, maar niettemin soms een vrijheidsberoving van vele jaren medebrachten, wanneer de strafrechtelijk meerderjarige mededader een voorwaardelijke straf kon oplopen, moet zijn gevoelig hart dikwijls hebben geleden.

Wat het kind ook mocht misdaan hebben en hoe onbenullig ook de aangelegenheid waarover het hem schreef — en dergelijke brieven waren talrijk — nog dezelfde dag — en doorgaans was het avondwerk — kreeg het persoonlijke antwoord.

Van zijn vacantieperiode bracht hij ieder jaar een belangrijk deel door met het bezoeken van zijn « beschermelingen » die in de verschillende opvoedingsgestichten van het land waren ondergebracht.

En het mag hier wel gezegd, dat, naar aanleiding van de beutreuenswaardige zaak van het Opvoedingsgesticht te St-Hubert, een paar jaar geleden, bekend werd, dat in gans het land, slechts drie kinderrechters, waaronder mijnheer de Voorzitter, een zo verheven opvatting hadden van hun taak.

Maar onze bewondering gaat niet alleen naar de grote jurist en noeste werker, maar ook naar de eerlijke en rechtschapen man, wien het niet om uiterlijk vertoon te doen was.

Degenen die hem beter kenden, wisten, achter een eerder streng voorkomen en een beslist optreden,

de goedhartigheid en de eenvoud van zijn gemoed te ontdekken.

Het was voor hem vanzelfsprekend, de gunst die hem gevraagd werd toe te staan zolang de wet het niet verbood.

Speciaal de misdeelden, de gerechtskinderen, kenden zijn waarlijk vaderlijke zorg. Zij vooral, die thuis opvoeding en ouderlijke liefde hadden moeten ontberen, waren het voorwerp van zijn bekommernis, maar iedereen, kon bij hem steeds rekenen op een eerlijk begripen.

Zelf een toonbeeld van geestelijke probiteit, veronderstelde hij ook in de daden van anderen, de eerlijkheid van de motieven. Ook moed en plichtbesef bezat hij in zeer hoge mate.

Ter illustratie, wil ik slechts één voorbeeld aanhalen.

Alhoewel reeds zwaar ziek en ondanks hevige pijn en strenge aanmaning tot volledige rust, liet hij zich naar de zitting brengen op 8 januari, waarop in verscheidene zaken, waarover hij daags tevoren, tot haast volledige uitputting, had beraadslaagd, uitspraak moest worden gedaan.

Plicht vóór alles! De zaken werden uitgesproken. Hij was voldaan. Het was zijn laatste zitting.

Op maandag 12 januari werd hij naar het hospitaal gebracht voor in observatiestelling.

Het bezoek dat ik hem aldaar bracht, zal ik nooit vergeten. Met een buitengewone vriendelijkheid en hartelijkheid werd ik door hem begroet. Het gesprek liep vanzelfsprekend hoofdzakelijk over het werk op de Rechtbank. Hij was blij dat alles goed geregeld was. Met een hernieuwde dank voor het bezoek en een groet aan de Collega's, namen we afscheid. Hij drukte me lang, zéér lang de hand. Hij had wellicht het voor gevoel, dat deze handdruk ook de laatste was. Hij overleed op vrijdag 23 januari 1959.

En nu we het leven en werk van onze diepbekeurde Voorzitter hebben overschouwd, mogen we gerust zeggen, dat niet alléén de Rechtbank van Kortrijk, maar heel onze rechtswereld, door zijn heengaan, armer is geworden.

Vóór God verschijnt hij, met zulk een verdienstelijk leven, als een rijk man.

Voor ons blijft het een voorbeeld: dat van een zeer groot Rechter en een edel mens!

Hij ruste in Vrede!

Rouw hulde uitgesproken door Stafhouder P. ROOSE,

De rouwhulden die U zoëven hebt beluisterd, hebben op een uitstekende wijze de uitzonderlijke magistraat getekend die de Heer Voorzitter de Necker was.

Ik zal derhalve over hem slechts spreken van uit het oogpunt der Balie.

* * *

Nadat hij als oorlogsvrijwilliger moedig zijn plicht had vervuld in 1914-1918 en uit de oorlog terugkeerde met een zeer ondermijnde gezondheid, en na zijn universitaire studies beëindigd te hebben, begon hij vanaf 1921 tot 1926 zijn loopbaan als advocaat aan de Balie van Veurne, loopbaan die vol beloften was.

Laten wij hier het feit aanstippen dat hij voor de

Rechtbank van Koophandel te Kortrijk in 1926 kwam pleiten op een ogenblik dat de plaats van referendaris, die hij enkele weken later zou bekleden, vacant was: Meester André Delvoye vervulde, met zijn bekende autoriteit, de functie van referendaris ad interim op deze zitting.

Het was één der laatste pleidooien van de advocaat Jules de Necker.

Dit verblijf aan de Balie sloeg op hem een diepe stempel.

Want — zo tussen magistraten en advocaten er een natuurlijke en wederkerige neiging tot kritiek bestaat — heeft de Heer de Necker door zijn loopbaan aan de Balie een werkelijk inzicht verworven in de toestand van de advocaat en in zijn rol bij het beoefenen van

het recht: van daar dat zijn verhoudingen met de Balie altijd niet alleen begrijpend maar zelfs vriendelijk zullen zijn.

* * *

Referendaris van 1926 tot 1946, Voorzitter der Rechtbank van eerste aanleg van 1946 tot 1959, hebben de advocaten in hem voortaan de magistraat gezien:

— die altijd aandachtig naar hen luistert, hoe laat de zitting ook gevorderd is,
— die met een subtiële vlugheid het essentiële probleem van het geschil vat,

— die het debat door ter zake dienende onderbrekingen aanvult of rechtzet,

— die zijn beslissingen op een dusdanig volledige en gedocumenteerde wijze motiveert dat geen enkele inspanning van de advocaat — al weze hij de verliezer — nutteloos blijkt: integendeel, telkens wordt bewezen dat de advocaat nog iets vergeten heeft...

De meest vlijtige advocaat stond versted voor de enorme hoeveelheid werk door de Heer Voorzitter gepresteerd en voor de verscheidenheid van zijn juridische kennissen: tot het einde van zijn dagen heeft hij een voorliefde betoond voor de meest subtiële en recente rechtsleer en rechtspraak.

De jurisprudentie was voor hem «iets levends»: grondig bestudeerde hij een bepaald rechtspunt om daarna een zéér gedocumenteerde beslissing uit te spreken, door dewelke hij ofwel innoverde ofwel duidelijk omschreef hoé een rechtspunt dat ietwat «flou» gebleven was werkelijk moest verstaan en toegepast worden.

Zo komt het dat de Balie hem bijzonder erkentelijk is voor het vonnis dat hij op 16 Februari 1935 uitgesproken heeft aangaande de zaakwaarnemers en het recht van vertegenwoordiging voor de Handelsrechtbank in het algemeen.

Ziehier enkele der meest typische beweegredenen dezer beslissing:

«Aangezien uit deze uiteenzetting blijkt dat de » wetgever sedert eeuwen de advocaten aangezien heeft » als de natuurlijke medewerkers van de rechters voor » het verzekeren ener goede rechtsbedeling.

verder:

» Aangezien, indien de wetgever aan eenieder toelaat » zijn eigen zaak te pleiten en ook toelaat voor zekere » rechtbanken te verschijnen door gevolmachtigden, » hij geenszins wil dat onbevoegde personen daarvan » een beroep zouden maken.

en nog verder:

» Aangezien dus de rechtbank tegen de geest der » wet zou ingaan, moest zij gewoonlijk als gevolmach- » tigen zaakwaarnemers aanvaarden, welke beroeps- » halve cliënten vóór de rechtbank zouden bijstaan;

» Aangezien immers de zaakwaarnemers geen der » waarborgen bieden, welke van een advocaat vereist » worden;

» Dat zij geen rechtsstudies gedaan hebben;

» Dat zij niet onder het toezicht van een Tuchtraad » staan en geen beroepsregelen moeten volgen;

» Dat zij bijvoorbeeld met de partijen een «pactum » de quota litis» mogen sluiten, wat aan de advocaten » verboden is sedert 1742, dat zij de cliënten ten huize » mogen bezoeken en deze mogen opzoeken in herber- » gen, kroegen en openbare plaatsen, wat hetzelfde » placcaard van 24 april 1742 aan de advocaten reeds » verbood, dat zij niet gehouden zijn hun bijstand aan » de onvermogenen te presteren zonder vergoeding,

» dat zij, in één woord, niet gehouden zijn door de » beroepsregelen der Advocatenorde.»

Dank zij dit vonnis, heeft onze confrater, gewezen Stafhouder Robert Gillon, het monopolium van de advocaten kunnen doen bevestigen door zijn interpellatie van de Minister van Justitie, de Heer Bovesse, ter vergadering van de Senaat van 7 maart 1935.

* * *

Boven alle kwaliteiten echter, waarover ik U zoëven sprak, schittert dit opperste kenmerk van de magistraat, hetwelk de advocaten in hem gedurende zijn lange loopbaan het meest hebben bewonderd: zijn volstrekte onpartijdigheid en integriteit.

Er was veel moed nodig voor de Heer Voorzitter de Necker:

— om gedurende de twee oorlogen viriliter zijn plicht te vervullen en zich daarop later niet te beroemen,

— om in zijn privaat leven zoveel beproevingen te doorstaan en altijd een gelijkmatig uitzicht te bewaren,

— om, zonder opportuniteits-berekening, fier zijn ideeën te verdedigen, zoals hij altijd in zijn geschriften en toespraken heeft gedaan.

Maar er was nog grotere moed nodig om zijn volstrekte onafhankelijkheid en integriteit van magistraat te waarborgen; rondom zich een afstand te scheppen die eerbied afdwingt; daarom vrienden die hem dierbaar zijn van zich te verwijderen; deze vrijwillige afzondering gedurende zijn gehele leven te onderhouden.

Dit is de hogere moed die zijn zorg voor onpartijdigheid en integriteit van magistraat van hem vergt.

Het weze mij toegelaten een voorbeeld onder vele aan te halen: vóór de Rechtbank van eerste aanleg te Kortrijk wordt een Heer gedagvaard, jegens wie de Voorzitter de Necker een schuld van erkentelijkheid heeft aangegaan tijdens de oorlog. Spijt de raad van zijn advocaat, gaat deze Heer persoonlijk een bezoek brengen aan de Voorzitter om hem zijn geval uiteen te zetten. De Heer de Necker ontvangt hem met de grootste vriendelijkheid; maar spreekt tot hem deze enkele woorden vooraleer zij zelfs neergezeten waren: «Als U wilt zullen wij nu over alles praten, behalve » over het geschil dat voor mijn Rechtbank voorkomt».

Zó was de bewonderenswaardige Voorzitter de Necker.

* * *

Deze rouwhulde kan ik niet beëindigen zonder een woord te spreken over de vriendschap: de grote vriendschap die hij de Balie altijd betuigt heeft.

Wat waren wij fier en verheugd toen wij hem, tijdens zijn lange en lastige loopbaan van magistraat, hebben zien deelnemen aan ongeveer alle bijeenkomsten van de Balie: conferenties, banketten, avondpartijen, en zelfs de georganiseerde reizen.

En als hoogste blijk van zijn elegantie gaf hij ons daarbij de indruk onder ons te zijn, niet enkel voor een soort van verplichting tegenover de Balie, maar voor zijn persoonlijk genoegen.

Vele magistraten ten andere namen eveneens aan deze bijeenkomsten deel, en meer bijzonder aan het banket van de Jonge Balie.

Telkenjare hield de Heer Voorzitter op dit banket een substantiële rede, waarbij hij zijn hoofdbekommernissen toevertrouwde, verheven tot op het hoge plan van het lot der mensheid: deze toespraken behelsden een geheel van sociale en politieke beschouwingen van het hoogste belang, vooral wanneer zij de vraagstukken

van het recht en van het uitoefenen van het recht aansneden.

Wij herinneren ons nog allen zijn toespraak op het laatste banket der Jonge Balie van 25 oktober: zij lijkt mij op heden zijn geestelijk testament te bevatten met deze schitterend ontwikkelde thesis: de Rechter kan zich niet vergenoegen met recht te spreken op grond van een zekere sociale gezindheid of geest van billijkheid, want deze bronnen vervloeien en veranderen met de gevoelens van ieder mens; slechts kunnen hem met zekerheid leiden die regels van het recht, sinds eeuwen beproefd als zijnde de neerslag der wijsheid op het gebied van het recht, rechtsregels waarvan men overigens met zorg de levende evolutie naar een hogere volmaaktheid moet volgen.

* * *

Ik eindig, Mijne Heren, met een laatste hulde aan dit wonderlijk evenwicht van allerlei en soms tegenstrijdige kwaliteiten die wij zó in de Heer Voorzitter de Necker hebben bewonderd.

Dit evenwicht in zijn geheel ware misschien niet mogelijk geweest zonder de bijdrage van de vorige generaties: van zijn grootvader, Procureur des Konings te Kortrijk; van zijn vader, Voorzitter der Rechtbank van eerste aanleg te Veurne, die hem merkwaardige voorbeelden gaven.

De invloed van de traditie blijft inderdaad zéér belangrijk, zowel in de magistratuur als aan de Balie.

De Balie van Kortrijk zal in elk geval in de persoon van de Heer Voorzitter Jules de Necker het type van de ideale magistraat blijven huldigen.

RECHTSPRAAK

HOF VAN CASSATIE

1e Kamer. — 14 maart 1958.

Voorzitter: M. De Clippele.

Raadsheer-verslaggever: M. De Bersaques.

Procureur-Generaal: M. Hayoit de Termicourt.

Advocaten: Mrs. van Leynseele en Van Ryn.

Binnenvaart. — Verplichtingen van de schipper bij het laden en stuwen.

Door te bepalen, dat «het laden en stuwen geschiedt onder toezicht van de schipper», beperkt artikel 8 van de wet van 5 mei 1936 op de binnenvaart zich niet tot verlening van een macht van toezicht aan de schipper, maar legt hems insgelijks de verplichting op een werkelijk toezicht op het laden en stuwen uit te oefenen.

Zodanige verplichting impliceert, dat hij zich moet verzetten tegen een wijze van laden of stuwen, die van aard zou zijn het schip of de lading te beschadigen.

N.V. Herbosch t/ Kennedy Hunter en C^o en cs.

Gelet op het bestreden arrest, gewezen door het Hof van beroep te Brussel op 19 januari 1955;

Over het eerste middel afgeleid uit de schending van de artikelen 1382, 1383, 1384 van het burgerlijk wetboek, 8 van de wet van 5 mei 1936 op de binnenvaartbevrachting, doordat het bestreden arrest ten onrechte aanneemt dat voormeld artikel 8 aan de schipper de verplichting oplegt op actieve en positieve wijze tussen te komen bij de lading en stuwing van zijn schip, dan wanneer die wetsbepaling deze verplichting niet insluit, zodat de aangeklaagde beslissing, die de door voormeld artikel gestelde regel aanziet als bevattende de normale regels en handelwijze welke door lader en schipper dienen te worden nageleefd, ten onrechte een tekortkoming van de schipper aan die verplichting heeft aangenomen ten grondslag aan de veroordeling van eiseres:

Overwegende dat door te bepalen dat «het laden en stuwen geschiedt onder toezicht van de schipper», artikel 8 der wet van 5 mei 1936 zich er niet toe beperkt aan de schipper een macht van toezicht te verlenen, maar hem insgelijks de verplichting oplegt

een werkelijk toezicht over het laden en het stuwen uit te oefenen;

Dat zulke verplichting impliceert dat hij zich moet verzetten tegen een wijze van laden of stuwen, welke van aard zou zijn het schip of de lading te beschadigen;

Overwegende dat door te beslissen dat aan die verplichting te kort komt de schipper die, «bewust zijnde van het gevaar dat de manier van laden aan zijn schip kon veroorzaken, geen maatregel treft met het doel dat gevaar te vermijden en de stouwers laat doen», het bestreden arrest geen enkel der in het middel aangeduide wetsbepalingen heeft geschonden;

Dat het middel naar recht faalt;

Over het tweede en derde middel samen: het tweede afgeleid uit de schending van artikel 97 van de Grondwet, doordat, na te hebben gezegd dat de verklaring van de schipper door geen andere getuige bevestigd was en integendeel door de «foreman-stouwer» tegengesproken was, het bestreden arrest nochtans ten slotte op die verklaring steunt waarvan het eerst elke geloofwaardigheid heeft ontkend, zodat de motivering ervan tegenstrijdig minstens dubbelzinnig is, vermits men onmogelijk kan weten of het Hof van beroep, al dan niet, als waarheid heeft aangezien het feit dat de schipper had «laten doen», passieve houding die het arrest nochtans weerhoudt ten grondslag aan de veroordeling van de eigenaar van het schip:

het derde afgeleid uit de schending van artikel 97 van de Grondwet, tegenstrijdigheid in de motivering, die met een gebrek aan motivering gelijkstaat, doordat het bestreden arrest als waarheid aanziet de verklaring van de «foreman-stouwer» volgens dewelke de schipper niet enkel zijn toezicht heeft uitgeoefend, maar volgens dewelke aan zijn opmerkingen door de lader het nodige gevolg werd gegeven, en nochtans zijn verantwoordelijkheid en derhalve deze van de eigenaar van het schip weerhoudt, omdat de schipper zich tot een passieve houding heeft beperkt:

Overwegende dat het bestreden arrest, na te hebben vastgesteld dat, volgens de stouwer, de lading geschiedde overeenkomstig de bevelen van de schipper, erbij voegt dat, zelfs indien men de tegenstrijdige verklaringen van de schipper, alhoewel ze niet waar schijnen, moest aannemen, zijn fout niettemin bewezen zou blijven, vermits hij erkent dat, alhoewel bewust zijnde van het gevaar dat de wijze van lading aan het

schip kon veroorzaken, hij geen maatregel heeft getroffen en de stouwers heeft laten doen;

Dat zulke beweegredenen noch tegenstrijdig noch dubbelzinnig zijn;

Dat de middelen dus feitelijke grondslag missen;

Om die redenen :

Verwerpt de voorziening;

Veroordeelt aanlegster tot de kosten.

HOF VAN CASSATIE

2e Kamer. — 7 oktober 1957.

Voorzitter : M. Vandermersch.

Raadsheer-verslaggever : M. Delahaye.

Advocaat-generaal : M. Mahaux.

Strafvordering. — De eedaflegging door een deskundige behoeft niet op een openbare terechtzitting te geschieden. — Vermelding van de leeftijd van de tolk op het zittingsgebied is niet op straf van nietigheid voorgeschreven.

Zo uit artikel 44 Sv. blijkt, dat de eedaflegging van een deskundige een substantiële rechtsvorm is, vereist deze wetsbepaling niet, dat de eed, om geldig te zijn, op een openbare terechtzitting moet worden afgelegd.

De artikelen 96 van de Grondwet en 190 en 211 Sv. zijn ter zake alleen toepasselijk, in zover zij betrekkingen hebben op de openbaarheid van de terechtzitting, waarop het verslag van de deskundige dient te worden onderzocht door de rechtbank en de partijen, doch voormelde wetsbepalingen schrijven niet voor, dat de deskundige de eed in het openbaar moet afleggen.

Uit de afnemings van de eed door de voorzitter van de rechtbank blijkt, dat de tolk door deze magistraat is aangesteld.

De vermelding door de griffier op het zittingsblad van de leeftijd van de aangestelde tolk is noch een substantiële, noch een op straf van nietigheid voorgeschreven rechtsvorm.

Averbuh J. en L. t/

O.M. en Minister van Financiën, douanen en accijnzen en Fachler t/ O.M.

Gelet op de bestreden arresten respectievelijk op 13 februari 1957 en 27 maart 1957 door het Hof van beroep te Brussel gewezen ;

1. *Nopens de voorzieningen van Averbuh Jacob en Averbuh Leib :*

Over het eerste middel : schending van de artikelen 43, 33, 190 en 211 van het wetboek van strafvordering, en 96 van de Grouwet,

doordat het bestreden arrest, evenals het vonnis a quo dat het bekrachtigt, eisers wegens al de weerhouden betichtingen veroordeelt zonder de deskundige verslagen dd. 8 en 15 september 1956 van de heer Van Oost uit de debatten te verwijderen,

dan wanneer deze deskundige, door vonnis van de eerste rechters dd. 3 juli 1956 benoemd, de door arti-

kel 44 van het wetboek van strafvordering voorgeschreven eed vóór de uitvoering van zijn opdracht niet wettelijk ter zitting dd. 26 juli 1956 van de raadkamer van de rechtbank van eerste aanleg te Brussel heeft afgelegd, daar het proces-verbaal van deze zitting noch de openbaarheid van deze zitting vaststelt noch het bestaan van een voorafgaande beslissing waarbij bevolen werd dat de terechtzitting met gesloten deuren zou gehouden worden zoals voorzien bij artikel 96 der Grondwet :

Overwegende dat een voorbereidend vonnis, op tegenspraak gewezen op 3 juli 1956 door de Correctionele rechtbank te Antwerpen, een deskundige aangesteld heeft om de herkomst van de inbeslaggenomen waarna te gaan en de expert toegelaten heeft de eed af te leggen vóór de Correctionele rechtbank te Brussel ; dat de verlofkamer van gezegde rechtbank, in de raadkamer, op 26 juli 1956 de eed afgenomen heeft ;

Overwegende dat, indien uit artikel 44 van het wetboek van strafvordering blijkt dat de eedaflegging van een deskundige een substantiële rechtsvorm is, deze wetsbepaling niet vereist dat, om geldig te zijn, de eed op een publieke terechtzitting moet afgelegd worden ;

Overwegende dat de artikelen 96 van de Grondwet, 190 en 211 van het wetboek van strafvordering, ter zake alleen toepasselijk zijn in zover zij betrekking hebben op de openbaarheid der terechtzitting waarop het verslag van de deskundige dient te worden onderzocht door de rechtbank en de partijen, doch dat de aangehaalde wetsbepalingen niet voorschrijven dat de deskundige in het openbaar de eed moet afleggen ;

Dat het middel naar recht faalt ;

Over het tweede middel : schending van de artikelen 332 en 333 van het wetboek van strafvordering en 97 der Grondwet,

doordat niet vastgesteld wordt dat de tolken voor de Franse taal, de heren Van Elslande en Crauwels, die de heer Van Oost bijgestaan hebben, welke onderhoord werd als getuige en deskundige door de eerste rechters ter zittingen dd. 2 en 3 oktober 1956, regelmatig benoemd werden noch dat zij 21 jaar oud waren,

dan wanneer deze wettelijke voorwaarden van de tussenkomst van een tolk op straf van nietigheid voorgeschreven zijn, en dan wanneer, — daar het Hof van Verbreking in de onmogelijkheid wordt gesteld zijn toezicht uit te oefenen, — het vonnis a quo alsook het bestreden arrest dat het bekrachtigt nietig waren doordat zij deze getuigenissen en verslagen van de heer Van Oost uit de debatten niet hebben verwijderd en zij de veroordelingen van eisers er op gegrond hebben :

Overwegende dat de verslagbladen der gehouden terechtzittingen door de eerste rechter op 2 en 3 oktober 1956 vaststellen dat de deskundige Van Oost bijgestaan werd door een tolk die de door de wet vereiste eed heeft afgelegd ;

Overwegende dat uit het eed afnemen door de voorzitter van de rechtbank blijkt, dat de tolken door deze magistraat aangesteld werden ;

Overwegende dat de vermelding door de griffier, op het zittingsblad, van de leeftijd van de aangestelde tolken noch een substantiële, noch een op straf van nietigheid voorgeschreven rechtsvorm is ;

Dat het middel niet kan aangenomen worden ;
(Verder zonder belang.)

RAAD VAN STATE

6e Kamer. — 20 november 1958.

Voorzitter : M. Vauthier.

Raadsheren M.M. Somerhausen en Declaire.

Substituut : M. Perin.

Advocaat : Mr. Verschelden.

Adviseur-assistent bij het Ministerie van Financiën. — Benoeming. — Veiligheidsgetuigschrift als voorwaarde tot uitoefening van het ambt. — Weigering dit getuigschrift af te leveren. — Onmogelijkheid ambt uit te oefenen. — Intrekking der benoeming. — Overschrijding van bevoegdheid. — Tijdelijke opdracht van het ambt aan ander candidaat. — Geen machtoverschrijding.

Door koninklijk besluit van 9 februari 1954 werd bij het Ministerie van Financiën een ambt ingesteld van adviseur-assistent ten einde alle informatie in te winnen met betrekking tot de financiële problemen opgeworpen door het sluiten en het uitvoeren van internationale overeenkomsten. De verzoeker werd tot dit ambt benoemd, doch hij werd niet in dit ambt geïnstalleerd daar de Minister van Buitenlandse Zaken van oordeel was het vereiste « veiligheidsgetuigschrift » niet te kunnen afleveren. In deze omstandigheden werd de benoeming van verzoeker ingetrokken.

De weigering van de Minister van Buitenlandse Zaken het vereiste veiligheidsgetuigschrift af te leveren is niet van aard de benoeming van de belanghebbende onwettig te maken en de omstandigheid dat hij aldus niet in de gelegenheid is zijn ambt effectief uit te oefenen laat niet toe de op wettige wijze gedane benoeming in te trekken.

Deze intrekking is dan ook een overschrijding van bevoegdheid.

De omstandigheid dat aan een andere ambtenaar de taak van adviseur-assistent tijdelijk wordt opgedragen schaaft niet aan de rechten van de effectief benoemde ambtenaar, die niet in de mogelijkheid was het ambt werkelijk uit te oefenen, en bevat geen machtoverschrijding.

Valentin t/ Minister van Financiën

Arrest Nr 6691.

Overwegende dat het koninklijk besluit van 9 febr. 1954, ten einde de vaste medewerking van het ministerie van Financiën met de bij sommige internationale instellingen geaccrediteerde zendings- of delegatiehoofden te verzekeren, bij het ministerie van Financiën een betrekking heeft ingesteld van adviseur-assistent, die er mede belast is « alle informatie in te winnen met betrekking tot de financiële problemen opgeworpen door het sluiten en het uitvoeren van internationale overeenkomsten in het raam van de algemene activiteit van de delegatie of de zending waaraan de adviseur-assistent toegevoegd is »; dat uit de artikelen 3 en volgende van hetzelfde koninklijk besluit blijkt, dat de adviseur-assistent door de Koning wordt benoemd uit de ambtenaren van de hoofdbesturen van het ministerie van Financiën; dat hij, ofschoon hij rechtstreeks onder het gezag van de Minister van Financiën, « onderworpen is aan de tucht van de post waaraan hij toegevoegd is en aan het gezag van zijn chef die, ingeval het noodzakelijk moest blijken, hem voorlopig in zijn ambt kan schorsen »;

Overwegende dat onder de ambtenaren van de hoofd-

besturen van het ministerie van Financiën een oproep tot de kandidaten is gedaan voor het nieuwe ambt van adviseur-assistent; dat verzoeker zijn kandidatuur heeft gesteld; dat de directieraad aan de Minister de kandidatuur van dhr Pauwels, inspecteur van financiën, heeft voorgedragen; dat de Minister deze kandidatuur van de hand heeft gewezen en dat verzoeker, die eveneens inspecteur van financiën was, bij koninkl. besluit van 29 december 1954 tot adviseur-assistent is benoemd vanaf 1 januari 1955;

Overwegende dat verzoeker niet in zijn nieuw ambt is geïnstalleerd; dat hij, ondanks herhaalde bemoeiingen, het ambt waarin hij met ingang van 1 januari 1955 was benoemd niet heeft kunnen uitoefenen; dat hij, met machtiging van de Minister van Financiën, het ambt van inspecteur van financiën bij het ministerie van Verkeerswezen is blijven uitoefenen;

Overwegende dat de Minister van Buitenlandse Zaken de Minister van Financiën in een brief van 31 maart 1955, waarvan verzoeker op 5 augustus 1955 kennis heeft gekregen, liet weten dat het hem niet mogelijk was aan verzoeker het vereiste veiligheidsgetuigschrift af te geven; dat deze brief in de volgende bewoordingen was gesteld :

« Zoals U bekend is, heeft een internationale overeenkomst de veiligheidsvereisten bepaald waaraan ambtenaren die aan de delegaties bij de Atlantische Raad verbonden zijn, dienen te voldoen; over dhr Valentin is dus, zoals voor alle aan onze delegatie verbonden ambtenaren, een zeer grondig veiligheidsonderzoek ingesteld.

Volgens dit onderzoek zou tegen dhr Valentin in het verleden een administratieve sanctie zijn getroffen. Gelet op het heel bijzonder belang en de kiesheid van het ambt dat men zich voorneemt aan dhr Valentin toe te vertrouwen, lijkt het mij niet mogelijk het vereiste veiligheidsgetuigschrift voor de betrokkene af te geven »;

Overwegende dat de Minister van Buitenlandse Zaken, na verzoeker op 1 september 1955 te hebben gehoord, de weigering om het veiligheidsgetuigschrift af te geven, heeft gehandhaafd; dat inspecteur van financiën Pauwels bij koninklijk besluit van 29 juli 1955, medeondertekend door de Minister van Financiën en door de Minister van Buitenlandse Zaken, waartegen het beroep in de eerste plaats gericht is, « in hoedanigheid van vertegenwoordiger van de Minister van Financiën met de functie van adviseur-assistent van de zendings- of delegatiehoofden geaccrediteerd bij sommige internationale organismen werd belast »; dat het koninklijk besluit van 29 december 1954 houdende benoeming van verzoeker tot adviseur-assistent is ingetrokken door het koninklijk besluit van 23 november 1955, medeondertekend door de Minister van Financiën, waartegen het beroep in de tweede plaats gericht is;

I. Inzover het beroep betrekking heeft op het kon. besluit van 23 november 1955.

Overwegende dat de tweede tegenpartij doet gelden, dat het koninklijk besluit van 29 december 1954, hetwelk verzoeker tot adviseur-assistent benoemt, evenals het koninklijk besluit van 23 november 1955 waarbij het koninklijk besluit van 29 december 1954 wordt ingetrokken, zijn genomen op de voordracht van de Minister van Financiën, buiten toedoen van de Minister van Buitenlandse Zaken; dat zij hieruit afleidt dat zij buiten de zaak dient te worden gesteld;

Overwegende dat noch het koninklijk besluit van 23 november 1955 waarvan verzoeker de nietigverklaring vordert, noch het koninklijk besluit van 29 decem-

ber 1954 dat door het bestreden besluit wordt ingetrokken, akten zijn die van de Minister van Buitenlandse Zaken uitgaan; dat de tweede tegenpartij buiten de zaak dient te worden gesteld;

Overwegende dat verzoeker betoogt dat het koninkl. besluit van 23 november 1955, houdende intrekking van het koninklijk besluit van 29 december 1954 waarbij hij tot adviseur-assistent wordt benoemd, met machtsoverschrijding is genomen, omdat het een individuele administratieve akte intrekt die in geen deele, noch wat de vorm noch wat de inhoud betreft, onwettig is, en die definitief geworden is na het verstrijken van de termijn voor het instellen van een beroep tot nietigverklaring;

Overwegende dat de tegenpartij niet betoogt dat het koninklijk besluit van 29 december 1954 houdende benoeming van verzoeker tot adviseur-assistent onwettig zou zijn; dat het bestreden koninklijk besluit steunt op het enige motief « dat dhr Valentin verhinderd is dit ambt uit te oefenen »; dat dit beletsel het gevolg is van een beslissing van de Minister van Buitenlandse Zaken, die geweigerd heeft aan verzoeker een veiligheidsgetuigschrift af te geven dat vereist is voor de uitoefening van het ambt waarin hij was benoemd;

Overwegende dat tegen deze beslissing van de Minister van Buitenlandse Zaken, die nadeel kon toebrengen en waarvan verzoeker uiterlijk op 5 augustus 1955 kennis heeft gekregen, geen beroep tot nietigverklaring is ingesteld; dat zij moet geacht worden definitief geworden te zijn;

Overwegende dat noch het koninklijk besluit van 9 februari 1954 waarbij de betrekking van adviseur-assistent ingesteld en het administratief statuut ervan vastgesteld werd, noch het koninklijk besluit van 29 december 1954 waarbij verzoeker tot adviseur-assistent werd benoemd, zeggen dat het ambt slechts mag worden uitgeoefend mits een veiligheidsgetuigschrift wordt overgelegd; dat de beslissing waarbij de Minister van Buitenlandse Zaken weigerde een veiligheidsgetuigschrift af te geven, al kon zij, bij voorkomend geval, aanleiding geven tot toepassing van artikel 103, 1°, van het statuut van het Rijkspersoneel betreffende de ter beschikkingstelling in het belang van de dienst, niet zonder meer tot intrekking van het koninklijk benoemingsbesluit kon leiden;

Overwegende dat de tegenpartij, toen zij het koninkl. besluit van 29 december 1954 introk omdat het verzoeker onmogelijk zou zijn geweest zijn ambt uit te oefenen, haar bevoegdheid heeft overschreden;

II. Inzover het beroep betrekking heeft op het kon. besluit van 29 juli 1955.

Overwegende dat verzoeker doet gelden, dat hij bij koninklijk besluit van 29 december 1954 is benoemd in de enige betrekking van adviseur-assistent van de zedings- of delegatiehoofden geaccrediteerd bij de internationale organismen; dat hij hieruit afleidt dat het koninklijk besluit van 29 juli 1955, waarvan hij de vernietiging vordert, met machtsoverschrijding is genomen, omdat het inspecteur van financiën Pauwels belast met een ambt waarvan hij titularis is;

Overwegende dat vaststaat, dat het verzoeker niet mogelijk is geweest zijn ambt uit te oefenen ingevolge de beslissing waarbij hem het veiligheidsgetuigschrift werd ontzegd;

Overwegende dat het bestreden besluit inspecteur van financiën Pauwels niet tot adviseur-assistent benoemt, dat het deze ambtenaar gewoon het ambt van adviseur-assistent opdraagt; dat het voorlopig karakter van deze aanwijzing blijkt uit artikel 3 van het besluit,

dat doet uitschijnen dat het een opdracht betreft die tijdelijk aan dhr Pauwels wordt opgedragen; dat deze tijdelijke aanwijzing de rechten welke verzoeker haalt uit het koninklijk besluit van 29 december 1954, dat hem tot adviseur-assistent benoemt, onverkort laat; dat verzoeker niet van het bij de wet vereiste belang doet blijken om de nietigverklaring van het koninklijk besluit van 29 juli 1955 te vorderen; dat de eis niet ontvankelijk is,

Besluit :

Artikel 1.

Het koninklijk besluit van 23 november 1955 wordt vernietigd.

Artikel 2.

Het beroep wordt verworpen in zover het de vernietiging vordert van het koninklijk besluit van 29 juli 1955.

Artikel 3.

Dit arrest, in zover het de vernietiging behelst van het koninklijk besluit van 23 november 1955, zal bij uittreksel worden bekendgemaakt in het Belgisch Staatsblad.

Artikel 4.

De kosten, bepaald op 750 frank, komen ten laste van de Staat (ministerie van Financiën).

HOF VAN BEROEP TE GENT

4e Kamer. — 24 december 1957.

Voorzitter : M. Carnewal.

Advocaat-Generaal : M. Bohyn.

Advocaten : Mrs. Wellens, Mathys, Van den Berghe en Mayeur.

Wegverkeer. — Begrip « Rijwiel ». — Kinderrijwiel.

Artikel 2/8° van het Verkeersreglement verstaat door het woord « voertuig » elk middel van vervoer te land, terwyl naar luid van artikel 2/9° van hetzelfde reglement « rijwiel » is elk voertuig, dat door middel van pedalen voortbewogen wordt en niet met een motor is uitgerust. Daaronder valt ook een kinderrijwiel; een onderscheid naargelang de leeftijd van de berijder wordt niet gemaakt.

O.M., D.R. en Nationaal Verbond van Socialistische Mutualiteiten t/ V.L. en C.J.

Overwegende dat de verdachte, de als burgerlijk aansprakelijk gedaagde alsmede het openbaar ministerie tegenover beiden tijdig en regelmatig beroep hebben ingesteld;

Overwegende dat, ten aanzien van de inbreuk op de wegcode die aan de verdachte aangewreven wordt, de verjaring van de openbare vordering rechtsgeldig werd gestuit door het beroep van het openbaar ministerie dd. 10 april 1957;

Op strafrechtelijk gebied :

Overwegende dat het vijfjarig kind Eddy Degrande een kinderrijwiel bereed, dat door de verbalisanten als een kinderspeeltuig beschreven werd; dat de gedaagden ten onrechte vooropstellen dat dergelijk tuig niet

als een voertuig noch als een rijwiel in de zin van de wet kan worden aangezien ;

Overwegende inderdaad dat artikel 2, 8° van het verkeersreglement onder de bewoording «voertuig» rangschikt elk middel van vervoer te land, terwijl, naar luidt van artikel 2, 9° deszelfs, elk voertuig, dat door middel van pedalen bewogen wordt en niet met een motor is uitgerust, een rijwiel uitmaakt ; dat voor een en ander geen nadere kenmerken door de wet opgegeven worden ; dat ook geen onderscheid gemaakt wordt naar gelang van de ouderdom van deze die per rijwiel rijdt ;

Overwegende dat het geen twijfel lijdt dat het bewust speeltuig metterdaad voor het vervoer te land dienstig was, vermits het kind precies ermede aan het rijden was om een boodschap in de omgeving te gaan doen ; dat het verder met pedalen en zonder motor bewogen wordt, wat met de wettelijke karakteristiek van een rijwiel overeenstemt ;

Overwegende derhalve dat, spijs zijn zeer jeugdige leeftijd, Eddy Degrande niettemin als een normaal weggebruiker te beschouwen valt, zoals de eerste rechter het op oordeelkundige gronden waarmede het Hof zich verenigt, beslist heeft ;

Overwegende dat hij ten opzichte van de verdachte van uit een rechts gelegen zijstraat gereden kwam en mitsdien het recht voor doorgang genoot ; dat, zo weliswaar een levende haag het zicht in de richting van die zijstraat enigszins belemmert en aldus het naderen van zekere weggebruikers verduiken kan, de verdachte dan, bij het naderen van het kruispunt, des te meer op zijn hoede moest zijn ;

Overwegende dat de verdachte blijkbaar aan het van rechts komend verkeer de vereiste aandacht niet heeft geschonken, daar hij door het opdagen van het kind volkomen verrast werd ; dat hij door het niet naleven van de prioriteitsregelen alleszins oorzaak was van het ongeval en van de daarbij door Eddy Degrande opgelopen kneuzingen en verwondingen ;

Overwegende dat, waar het feit B een bestanddeel uitmaakt van het feit A, de eerste rechter terecht maar één enkele straf, de zwaarste, heeft toegepast ; dat, met in achtneming van de door hem ingeroepen gronden tot verlichting dezer straf, de opgelegde geldboete rechtmatig voorkomt en dient behouden ;

Overwegende dat de vader van de verdachte zijn burgerlijke aansprakelijkheid niet afstrijdt ;

Op burgerlijk gebied :

Nopens de verantwoordelijkheid :

Overwegende dat de jonge Eddy Degrande door zijn onbezonnenheid tot het gebeurde heeft bijgedragen ; dat hij immers, in stede van rechts in te slaan om zich naar de aldaar staande winkel te begeven en daarbij in de draai zo dicht mogelijk aan de rechterrand te blijven, hij de Volkslaan aan het kruispunt recht door heeft overgestoken, derwijze dat de aanrijding plaats had ongeveer te midden van voornoemde baan ;

Overwegende dat de verdachte die onvoorzichtige dwarsbeweging niet kon voorzien ; dat, zodra hij het kind zag aankomen, hij dadelijk remde en tevens naar links afweek ; dat uit de door zijn wagen nagelaten remsporen, welke zich helemaal op de linker gelijkgrondse berm van de Volkslaan bevinden, is af te leiden dat, indien het kind zo kort mogelijk naar rechts had gezwenkt, hij het ongeval had kunnen vermijden, althans de hevigheid ervan in een zeer aanmerkelijke mate verminderen ;

Overwegende derhalve dat het slachtoffer zelf ten

dele dient in te staan voor de schadelijke gevolgen van de aanrijding ; dat, in acht genomen de wederzijds gepleegde fouten, welke elkander geenszins uitsluiten, de aansprakelijkheid tussen beide weggebruikers bij helft behoort te worden verdeeld ;

Nopens de schadeloosstelling :

Eis van de burgerlijke partij Degrande :

Overwegende dat, aan de hand van de huidige gegevens der zaak en rekening houdend met de door de mutualiteit gedane stortingen alsook met de door het Hof aangenomen verdeling, de door de eerste rechter toegekende provisie overdreven is en dient herleid tot het hiernabepaald bedrag ; dat voor het overige de bevolen expertise zich opdringt ;

Eis van de burgerlijke partij Nationaal Verbond van Socialistische Mutualiteiten :

Overwegende dat de door deze burgerlijke partij uitgegeven verzorgingskosten door de overgelegde bescheiden gerechtvaardigd zijn en overigens door de verdachte niet worden betwist ; dat echter de haar toegewezen vergoeding alhier dient te worden herleid naar verhouding van het contributoir aandeel van de verdachte, zodat haar slechts nog toekomt 7.002 frank : 2 of 3.501 frank ;

Overwegende voorts dat, nu zij benevens voormelde onkosten geen intresten heeft uitbetaald, deze burgerlijke partij dan ook geen aanspraak vermag te maken op compensatoire intresten vanaf de dag van het ongeval, zoals gevraagd, doch enkel sinds de datum van de onderscheidenlijke stortingen door haar gedaan ;

Overwegende ten slotte dat de eerste rechter haar terecht akte heeft gegeven van haar voorbehoud voor de toekomst ;

Om deze redenen :

Gelet op de wetsbepalingen in het vonnis a quo aangehaald alsmede op artikel 24 der wet van 15 juni 1935, 211 wetboek van strafvordering, alle wetsbepalingen door de heer voorzitter op deze terechtzitting aangeduid,

Het Hof, rechtdoende op tegenspraak en alle andere conclusies van de hand wijzende,

Ontvangt de beroepen en, erover beslissende,

Bevestigt het bestreden vonnis, mits deze enkele wijzigingen op burgerlijk gebied :

1) dat de provisie aan de burgerlijke partij Degrande toegekend, verminderd wordt tot 5.000 frank ;

2) dat de definitieve vergoeding aan de burgerlijke partij Nationaal Verbond der Socialistische Mutualiteiten toegewezen, beperkt wordt tot 3.501 frank in hoofdsom, te verhogen met de compensatoire intresten sinds de dag der respectieve uitbetalingen en met de gerechtelijke intresten vanaf die harer stelling ;

Verwijst Luc Vandenbulcke solidair met Jerome Vandenbulcke in de kosten van deze aanleg, die gevallen aan de zijde van het openbaar ministerie begroot op 316 frank en die gevallen aan de zijde van de burgerlijke partijen op taxe ;

Zendt de zaak naar de eerste rechter terug voor verdere behandeling op burgerlijk gebied ten opzichte van de burgerlijke partij Degrande.

NOOT : Zie in dit nummer het bij bovenstaand arrest gedeeltelijk bevestigd vonnis van de Correctionele Rechtbank te Kortrijk dd. 1 april 1957.

Voorziening in cassatie is tegen bovenstaand arrest niet ingesteld.

HOF VAN BEROEP TE GENT

1e Kamer. — 16 mei 1958.

Voorzitter : M. Bossaert.

Raadsheren : M.M. Verougstraete en Beekman.

Advocaat-generaal : M. Vanhoudt.

Advocaten : Mrs. Kempinaire (loco Mr. Tahon)
en Delvoye.

Gemeente. — Buurtweg. — Vereisten voor ontstaan.

Wanneer de gemeente een buurtweg heeft aangelegd, waarvan het plan werd goedgekeurd door de gemeenteraad en door de bestendige deputatie van de betreffende provincie, welke beslissingen zijn getroffen op grond van artikel 77/6° gemeentewet en artikel 28 van de wet van 10 april 1841, heeft bedoelde weg het karakter van buurtweg verkregen, zelfs al moge hij niet ingeschreven zijn op de atlas der buurtwegen.

Gemeente Ooigem t/ Goethals.

Gezien de stukken, o.m. het vonnis tussen partijen op tegenspraak gewezen door de Rechtbank van eerste aanleg te Kortrijk, burgerlijke Kamer met drie rechters, op 28 februari 1957 ;

Overwegende dat het hoger beroep tijdig en regelmatig werd ingesteld ;

Overwegende dat geïntimeerde, bij exploit van rechtsingang dd. 9 mei 1956, aanvoert dat de gemeente Ooigem, thans appellante, voor het verbreden van de « Molendreef », wederrechtelijk bezit heeft genomen van zijn eigendom en hare veroordeling vordert om onmiddellijk deze aanmatiging stop te zetten, de plaatsen in hun vroegere toestand te herstellen en een schadevergoeding van 5.000 frank te betalen ;

Overwegende dat de betwisting beperkt is tot twee percelen, waarvan nochtans de kadastrale ligging niet wordt aangeduid ; voor het eerste betreft het, de wegruiming van een afsluiting en de inneming van een strook grond van 125 m lang met een diepte van circa 1 m ; voor het tweede gaat het over het aanleggen, binnen de scheidingslijn, van een voor of greppel ;

Overwegende dat appellante erkent dat zij, in verband met een nieuw plan van de aanpalende buurtweg, op het tweede perceel enkele ondiepe voren heeft getrokken, ten einde zich over de ontworpen lijnrichting te vergewissen ;

dat, ten aanzien van deze geringe stoornis, die blijkbaar van korte duur was en geen schade berokkend heeft, de vordering ongegrond voorkomt ;

Overwegende dat, aangaande het eerste perceel, de appellante wedervoert dat geïntimeerde sedert de oorlogsjaren 1940-44, ten nadele van het openbaar domein van de betwiste strook grond gebruik maakt ;

Overwegende dat de gemeente Ooigem langs de hoeve en door de bijhorende landerijen van geïntimeerde een buurtweg heeft aangelegd, waarvan het plan werd goedgekeurd door de Gemeenteraad en door de Bestendige Deputatie van West-Vlaanderen, respectievelijk op 26 mei 1913 en 5 december 1913 ; dat, ingevolge deze beslissingen getroffen op grond van artikel 77 n° 6 van de Gemeentewet en artikel 28 der wet van 10 april 1841, de gezegde weg het karakter van buurtweg heeft verkregen, zelfs al ware hij, zoals geïntimeerde voorhoudt, op de Atlas der Buurtwegen niet

ingeschreven (cf. Marcotty, Voirie Publique, n° 58 in fine) ;

Overwegende dat het voorgelegde officieel plan van deze buurtweg een breedte aangeeft van negen meter in zijn hoofddeel en van zeven meter in zijn vertakkingen ; dat geïntimeerde niet beweert dat de aldus vastgestelde rooilijn, ten opzichte van het kwestieuze perceel, door appellante voor wegeniswerken overschreden werd ;

Overwegende dat het ontwerp van de buurtweg, dat de huidige rooilijn tot grondslag heeft, het voorwerp uitmaakte van een onderzoek van commodo en incommodo en geen aanleiding gaf tot opmerkingen vanwege de aangelanden (cf. Beslissing der Bestendige Deputatie dd. 5 december 1913) ;

Overwegende dat de Gemeenteraad van Ooigem haar besluit tot opening van de buurtweg liet voorafgaan van de overweging dat de aanpalende eigenaars onvergeld aan de gemeente de nodige grond afstaan tot het daarstellen van dien buurtweg, op voorwaarde dat de weg op kosten der gemeente bestemd en in goeden staat onderhouden wordt (cf. Beraadslaging van 26 mei 1913) ;

Overwegende dat het administratief proces-verbaal van schatting al de innemingen met hun kadastrale ligging opsomt, hun waarde bepaalt en in bijzondere kolom aanstipt dat de betrokken eigenaar geen vergoeding vraagt ; dat zulks ook het geval is voor twaalf verschillende innemingen lastens de rechtsvoorgangers van geïntimeerde ;

Overwegende dat de gemeente Ooigem, met het oog op de opening van de nieuwe buurtweg, d.d. 28 maart 1913 een overeenkomst afsloot met de rechtsvoorgangers van geïntimeerde, waarbij deze kosteloos de eigendom afstaan van de bedding der toen reeds bestaande straat ;

dat, ingevolge deze akte-afstand en de latere goedkeuring van de buurtweg, de bedding der vroegere straat in elk geval openbaar domein geworden is ;

Overwegende dat geïntimeerde het bewijs niet voerbrenghet dat, in strijd met bovenstaande bestuurlijke aanwijzingen, de rooilijn van het kwestieuze perceel niet overeenstemt met de scheidingslijn der voorheen bestaande straat ;

dat het volgens de bestanddelen der zaak niet aan te nemen is dat, ter plaatse der betwisting, de bedding van de bestaande straat niet dezelfde breedte had dan de nieuwe buurtweg ; dat zulks nog bevestigd wordt door de omstandigheid dat desaangaande, door geïntimeerde of zijn rechtsvoorganger sedert 1913 nooit enig bezwaar werd voorgebracht ;

Overwegende dat dienvolgens de vordering, ook voor wat het eerste perceel betreft, ongegrond voorkomt ;

Om deze redenen :

Het Hof,

Gelet op artikel 24 der wet van 15 Juni 1935,

Gehoord de heer eerste advocaat-generaal Vanhoudt in zijn eensluidend advies,

Alle andere en meeromvattende besluiten als ongegrond verwerpend,

Ontvangt het beroep en verklaart het gegrond ; doet het bestreden vonnis te niet en, opnieuw wijzend, verklaart de vordering van geïntimeerde ongegrond ;

Veroordeelt geïntimeerde tot de kosten van beide aanleggen.

BURGERLIJKE RECHTBANK TE KORTRIJK

Eerste Kamer — 15 februari 1957.

Voorzitter : M. de Necker.

Rechters : MM. Moerenhout en Van de Vyver.

Openbaar Ministerie : M. Vergote.

Voogdij der Commissie van Openbare Onderstand, over de door haar opgenomen kinderen. — Uitlegging der wetten.

De Commissie van Openbare Onderstand oefent een administratieve voogdij uit over de haar toevertrouwde kinderen, die verschillend is van de voogdij van gemeen recht. Er heeft ten aanzien van deze kinderen, een ontbinding plaats van de verschillende elementen die de ouderlijke macht samenstellen. Zekere attributen worden uitgeoefend door organen van de C.O.O., namelijk, de Ontvanger en door de raad aangestelde voogd, terwijl het recht toe te stemmen in het huwelijk, bij de ouders blijft.

Het toevertrouwen van kinderen aan de C.O.O. geschiedt, hetzij krachtens de wet — dit is het geval met de vondelingen, de verlaten kinderen en de arme wezen, bedoeld bij art. 76 der wet van 10 maart 1925 — hetzij door een uitdrukkelijke of stilzwijgende afstand van de attributen der ouderlijke macht, gedaan door degenen die met deze macht bekleed zijn.

Het louter materieel opnemen van kinderen door de Commissie van Openbare Onderstand, schept voor deze commissie geen voogdijrecht over deze kinderen. Er anders over oordelen, ware in strijd met artikel 26, 3° van de Universele verklaring van de rechten van de Mens, welke, gezien haar inlijving in de Belgische Wetgeving, de uitlegging van de Belgische Wetten dient te beheersen.

Overwegende dat de eis er toe strekt :

1° In hoofdzakelijke orde, te horen zeggen voor recht, dat de Commissie van Openbare Onderstand, te Moeskroen, geen recht van voogdij heeft over de kinderen, gesproken uit de drie huwelijken van De Paepe Adrienne; dienvolgens, te horen bevelen, deze kinderen, voor zover zij minderjarig zijn en zich onder haar hoede bevinden, af te staan aan de V.Z.W.D. « Beschermingscomité voor zedelijk verlaten Kinderen van het arrondissement Kortrijk », welke vereniging de pro-voogdij bekwaam over deze kinderen, bij beslissing van de familieraad, gehouden op 12 maart 1955 en 5 juli 1956;

2° In bijkomende orde : te horen bevelen door de Rechtbank, nadat deze het advies ingewonnen had van de Vrederechter van het kanton Moeskroen, dat in hun belang, de kinderen, gesproken uit de drie huwelijken van De Paepe Adrienne, zullen afgestaan worden, voor zover ze minderjarig zijn en zich onder de hoede van de C.O.O. van Moeskroen bevinden, aan de V.Z.W.D. Beschermingscomité voor Verlaten Kinderen van het arrondissement Kortrijk;

I. De feiten :

Overwegende dat De Paepe Adrienne, een eerste huwelijk sloot met Vandebuerie Georges;

dat dit huwelijk ontbonden werd door echtscheiding, op 18 juni 1937;

dat zij een tweede huwelijk sloot met Billiet Henri, ontbonden door echtscheiding, op 7 maart 1947;

dat zij een derde huwelijk sloot met Van Waerebeke

Fernand, ontbonden door de dood van de echtgenoot, welke op 19 oktober 1953 zelfmoord pleegde;

Overwegende dat uit deze opeenvolgende huwelijken, tien kinderen sproten, thans nog minderjarig;

Overwegende dat de eerste twee huwelijken ontbonden werden door echtscheiding, in het nadeel van de vrouw, welke de bewaking der kinderen niet bekam;

Overwegende dat zij desniettemin in feite bij hun moeder bleven wonen;

Overwegende dat De Paepe Adrienne, wier wan-gedrag algemeen bekend was, het onderhoud, het onderwijs en de opvoeding van haar kinderen verwaarloosde, derwijze dat de zeven jongsten door de zorgen van de C.O.O. van Moeskroen, uitbesteed werden, in verschillende instituten, en ten langen laatste, in « La Cité de l'Enfance », te Marcinelle;

dat er dient aangestipt dat het kind Nicole, gebruik makend van een afwezigheid van haar moeder, zich aanbood bij de C.O.O. en vroeg bij haar broertjes en zusjes te worden geplaatst;

Overwegende dat, bij vonnis van 7 januari 1955, de Rechtbank van eerste aanleg te Kortrijk, De Paepe Adrienne, ontzet verklaarde van de ouderlijke macht, beperkt tot de materiële bewaking, over haar minderjarige kinderen, zowel deze die reeds geboren waren, als deze die haar gebeurlijk nog zouden geboren worden;

Overwegende dat, bij vonnis van 5 juli 1956, van de rechtbank van eerste aanleg van Charleroi, Billiet Henri, gewezen echtgenoot van De Paepe Adrienne, van wie hij wettelijk gescheiden was, ontzet werd uit de ouderlijke macht, ten overstaan van de kinderen, gesproken uit zijn huwelijk met de De Paepe Adrienne;

dat dit vonnis besliste dat, voorlopig, in afwachting van het aanstellen van een pro-voogd door de familie-raad, de kinderen Billiet zouden geplaatst worden in inrichtingen, gelegen in de provincie West-Vlaanderen, behalve Billiet Nicole, welke geplaatst was te Sint-Lambrechts-Woluwe, dit met het doel de contacten opnieuw te laten aanknopen tussen de kinderen en de familieleden, die bereid waren er zich aan te interesseren;

Overwegende dat de familieraad, vergaderd onder het voorzitterschap van de Vrederechter te Moeskroen, op 12 maart 1955, ingevolge het vonnis van 7 januari 1955, dat de ontzetting der moeder uitsprak, en op 9 oktober 1956, ingevolge het vonnis van 5 juli 1956, dat de ontzetting van de vader uitsprak, de pro-voogdij over de kinderen, gesproken uit de drie opeenvolgende huwelijken van De Paepe Adrienne, toevertrouwde aan de V.Z.W.D. « Beschermingscomité voor zedelijk verlaten kinderen van het arrondissement Kortrijk », in de beraadslaging de wens uitdrukkelijk dat de kinderen zouden uitbesteed worden op een zo gering mogelijke afstand van Moeskroen;

Overwegende dat, wanneer het Beschermingscomité zich in zijn hoedanigheid van pro-voogd tot de Commissie van Openbare Onderstand te Moeskroen richtte, met het verzoek hem de kinderen over te laten, welke deze commissie had uitbesteed, de C.O.O. weigerde op dit verzoek in te gaan, zich beroepend op een voogdijrecht, waarvan zij titularis zou zijn, op grond van de artikelen 76 en 78 van de Wet van 10 maart 1925, om de zeven jongste kinderen te hebben opgenomen tijdens de informatie door het Openbaar Ministerie ingesteld, met het oog op het instellen der vorderingen tot ontzetting uit de ouderlijke macht;

Overwegende dat het Openbaar Ministerie, over deze toestand ingelicht, oordeelde dat de houding van de C.O.O. in strijd was met de belangen van de kinderen;

dat de C.O.O. de kinderen inderdaad geplaatst had in « La Cité de l'Enfance » te Marcinelle, hen aldus volledig afgezonderd had van hun familie, welke in de streek van Moeskroen woont, en namelijk alle betrekkingen had afgesneden met negen leden dezer familie, allen van onberispelijke moraliteit, welke belang stelden in deze kinderen, doch gezien de afstand en de reiskosten, in de onmogelijkheid verkeerden, hen regelmatig te bezoeken en contacten met hen te onderhouden;

Overwegende dat het Openbaar Ministerie, in een schrijven van 11 oktober 1956, de aandacht van de Commissie van Openbare Onderstand van Moeskroen trok op het gevaar dat de door haar gedane plaatsing meebracht voor de psychologische en affectieve ontwikkeling der kinderen en op de verantwoordelijkheid, die de C.O.O. op zich laadde, door hen van hun natuurlijk milieu en hun familie af te zonderen;

dat het Openbaar Ministerie, de Commissie van Openbare Onderstand de keus liet, hetzij de kinderen af te staan aan de door de familieraad aangestelde pro-voogd, hetzij hen zelf te plaatsen in instituten, gelegen in de streek van Moeskroen;

Overwegende dat, gezien dit verzoek zonder gevolg bleef, het Openbaar Ministerie, handelend door rechtstreekse vordering, overeenkomstig artikel 46 van de Wet van 20 april 1810, en artikel 5 van de wet van 15 mei 1912, de Commissie van Openbare Onderstand vóór de Rechtbank dagvaardde;

II. In rechte :

a) Beginselen :

Overwegende dat de C.O.O. van Moeskroen, na de dagvaarding ontvangen te hebben, haar betekend op 13 december 1956, in de persoon van haar Voorzitter, door een schrijven van 17 december 1956, liet weten dat zij bereid was de kinderen Billiet en Van Waerebeke, af te staan aan de V.Z.W.D. het Beschermingscomité, pro-voogd, aangesteld door de familieraad; dat zij dienvolgens geen pleitbezorger aanstelde en verstek laat gaan;

Overwegende dat het Openbaar Ministerie vraagt dat de Rechtbank zich uitsprekt over de gegrondheid van zijn vordering en over de gedane kosten statueert;

Overwegende dat de oplossing van het geschil afhangt van de uitlegging der artikelen 76, 78 en 83, Hoofdstuk III, Sect. III van de organieke wet over de Openbare Onderstand, van 10 maart 1925;

Overwegende dat in tegenstelling met de exegetische school, die voorhield dat de rechterlijke interpretatie slaafs op de tekst van de wet diende afgestemd te zijn en formeel, de hedendaagse rechtsleer voorhoudt dat de jurisprudentiële interpretatie der wet er naar moet streven, zonder een duidelijke en preciese wettekst tegen te spreken, of de wil van de wetgever te misskennen, zich te laten leiden door het beoogde doel en de noodwendigheden van de maatschappelijke nuttigheid en aldus de toepassing van de wet aan te passen aan de evoluerende gedachten en tijdelijke geestesgesteltenissen, t.t.z. reëel te zijn; (De Page : Dr. Civil, T. I, p. 203; J. Cruet : La vie du droit et l'impuissance des lois; De Beus : Burg. Recht, blz. 61 en vgd.; Dekkers : Dr. Civ. T. I; Planiol : Dr. Civ. T. I, p. 92; Jossierand : Dr. Civ. p. 69; Colin et Capitant : Dr. Civ. T. I, p. 36, 38 en volgende; David : Traité de Dr. Civil comparé, p. 240 et 241);

Overwegende dat de C.O.O. te Moeskroen, de thesis verdedigde dat ieder kind, ten welken titel ook over-

gemaakt aan de Commissie van Openbare Onderstand, noodzakelijk onder haar voogdij kwam te staan, met het gevolg dat dit kind aan haar bewaking zonder haar toestemming slechts kon onttrokken worden, mits naleving der rechtspleging, ingericht voor de ontzetting uit de ouderlijke macht;

Overwegende dat krachtens artikel 2 van de Universele verklaring van de rechten van de Mens, aangenomen door de U.N.O. op 10 december 1948, en bekrachtigd door België : « Iedereen zich kan beroepen op al de rechten en al de vrijheden, afgekondigd in deze verklaring... »;

Dat artikel 26, 3° volgende beschikking voorziet : « De ouders hebben bij voorrang het recht de soort opvoeding te kiezen, welke aan hun kinderen zal gegeven worden »;

Overwegende dat elke beroving van het ouderlijk gezag, waartoe niet zou beslist zijn, op grond van de wet, omwille van schuldige daden der ouders, of omwille van een vrijwillige verlating, ontegensprekelijk een inbreuk op deze beschikking zou uitmaken;

Dat een reglement, krachtens hetwelk de voogdij over kinderen aan een administratieve overheid overgemaakt wordt, door het enkele feit dat deze overheid aan deze kinderen zorgen toediende of hen opnam, ontegensprekelijk een beroving van het ouderlijk gezag zou in het leven roepen, welke in strijd is met de rechten en vrijheden, gewaarborgd door artikel 26, 3° van de Universele Verklaring van de Rechten van de Mens;

Overwegende dat krachtens artikelen 76 en 78 van de Wet van 10 maart 1925, de Commissie van Openbare Onderstand, de voogdij uitoefent over de kinderen die haar zijn toevertrouwd, op grond van deze bepalingen;

Overwegende dat het hier gaat om een administratieve voogdij, verschillend van de voogdij van gemeen recht, door dewelke de C.O.O. van de wet zekere machten over het kind krijgt, ingevolge een ontbinding van de verscheidene elementen van de ouderlijke macht;

Dat inderdaad, terwijl zekere attributen van de ouderlijke macht, toevertrouwd worden aan het lid van de raad dat de voogdij uitoefent, zoals het recht van bewaking « sensu lato », met inbegrip van het recht van opvoeding en toezicht, het recht van tuchtiging (artikel 83) en het recht te ontvoogden, — het wettelijk beheer der goederen van het kind daarentegen toevertrouwd wordt aan de Ontvanger der C.O.O. (artikel 80) en het recht toe te stemmen in het huwelijk der kinderen, door de ouders behouden blijft; (De Page : Dr. Civ. T. I, p. 719; Renson : Réforme de la bienfaisance publique, p. 318);

Overwegende dat de artikelen 76 en 78 van de wet van 10 maart 1925, grondig onderscheiden toestanden beogen;

Overwegende dat artikel 76 voorziet dat de opvoeding en het onderhoud van de vondelingen, de verlaten kinderen en de arme wezen, toevertrouwd worden aan de Commissie van Openbare Onderstand;

Dat de termen « worden toevertrouwd » aan deze beschikking het karakter van een verplichting verlenen, wat betreft de drie categorieën kinderen, die er bedoeld worden en dat artikel 77 deze verplichting beklemtont door sancties te voorzien tegen degenen die één dezer kinderen zouden onttrekken aan de C.O.O.;

Overwegende dat krachtens artikel 78, « de kinderen, ten welken titel en onder welke benaming ook, aan

de Commissie van Openbare Onderstand toevertrouwd, zich onder de voogdij van deze commissie bevinden »;

Overwegende dat dit artikel tegelijk beoogt de kinderen die verplichtend aan de C.O.O. toevertrouwd zijn, krachtens de wet (artikel 76) en de kinderen die vrijwillig door een vrije wiltsdaad van degene die met de ouderlijke macht bekleed is, aan deze Commissie toevertrouwd zijn;

dat de uitdrukking «toevertrouwd» een gedachte van continuïteit en duur behelst, die men niet terugvindt in het enkele feit een kind bij gelegenheid over te maken, zonder de bedoeling zich te ontdoen van de attributen der ouderlijke macht;

Dat de bedoeling zich te ontmaken van de ouderlijke rechten «*juris et de jure*» vermoed wordt wat de kinderen betreft opgesomd in artikel 76, terwijl, wat de andere kinderen betreft, die aan de zorgen van de C.O.O. overgelaten worden, deze afstand van rechten, hetzij uitdrukkelijk kan geformuleerd worden, hetzij stilzwijgend kan geschieden, in welk laatste geval, deze afstand uit de omstandigheden kan afgeleid worden;

Overwegende dat enkel deze interpretatie welke de teksten niet tegensprekt, en de bedoelingen van de wetgever en het sociaal doel van de wet eerbiedigt, in overeenstemming kan gebracht worden met de verklaring van de rechten van de Mens, welke bij voorrang aan de ouders het recht toekent hun kinderen op te voeden, door opvoeding overeenkomstig 2e lid van artikel 26 verstaan zijnde, de actie op het kind uitgeoefend met het doel «de volledige ontwikkeling van zijn menselijke persoonlijkheid» te verzekeren;

Overwegende dat de stelling van de C.O.O. voor gevolg heeft, dat het kind geboren in een materniteit die van de C.O.O. afhangt, het kind dat verpleegd wordt in een gemeentelijk hospitaal, het kind dat naar een vacatiekolonie gezonden wordt of een kuur doormaakt in een Sanatorium, onder het beheer der C.O.O., het kind dat in een menigte verdwaald raakt en aan de C.O.O. overgemaakt wordt, in afwachting dat de ouders ervan ontdekt worden, en tal van kinderen nog, bij gelegenheid of toeval overgemaakt aan de C.O.O., aan deze Commissie zouden toevertrouwd zijn, en haar niet zouden kunnen onttrokken worden, tenzij mits het instellen van de ingewikkelde rechtspeging, voorzien voor de ontzetting uit de ouderlijke macht;

Dat het overduidelijk is dat dergelijke interpretatie niet verenigbaar is met artikel 26, 3° van de Universele Verklaring van de rechten van de Mens;

Overwegende dat een interpretatie van artikel 78 van de Wet van 10 maart 1925, die verenigbaar is met de verklaring van de rechten van de Mens, de voorkeur dient weg te dragen, vermits, ingeval de beschikkingen vaan een internationale akte, in de nationale wetgeving opgenomen ingevolge haar bekrachtiging door de nationale wetgever, in tegenspraak kwam te staan met een beschikking van een nationale wet, de internationale akte zou dienen verkozen te worden;

Overwegende echter dat er in werkelijkheid geen tegenspraak bestaat tussen de tekst van artikel 78 van de wet van 10 maart 1925 en artikel 26, 3° van de Universele verklaring van de rechten van de Mens, vermits artikel 78 niet de draagwijdte heeft, die de C.O.O. hem toeschrijft; dat de uitdrukking «toevertrouwd» immers meer behelst dan het eenvoudig materieel overmaken van het kind, en namelijk bovendien een afstand van zekere attributen van de ouderlijke macht veronderstelt, welke afstand hetzij krachtens de wet verondersteld wordt (artikel 76), hetzij vrijwillig geschiedt (artikel 78);

Dat inderdaad, zo de voorbereidende werken, de

zorg van de wetgever laten blijken, alle kinderen die aan de C.O.O. toevertrouwd zijn, aan eenzelfde regime te onderwerpen, omwille van de eisen van een ongecompliceerd beheer, het eveneens uit de lezing dezer voorbereidende werken blijkt, dat de wetgever slechts de kinderen op het oog had die met bedoelingen van duurzame aard, aan de C.O.O. overgemaakt worden;

Dat artikel 83 een innovatie uitmaakte, gevraagd door de Hogere raad der Weldadigheid, welke voor doel had te voorkomen dat kinderen wier opvoeding en onderhoud jarenlang door de C.O.O. bezorgd was, wanneer ze 15-16 jaar oud worden, door de ouders aan de Commissie onttrokken worden, om beweegredenen die niets te zien hadden met de belangen der kinderen; (Bijkomend verslag van de Commissie van Justitie van de Senaat, Pas. 1925, p. 122);

Overwegende dat men vergeefs zou staande houden, dat de draagwijdte van de uitdrukking «toevertrouwen» in artikel 76, t.t.z. een vrijwillige daad, behelzende afstand van zekere attributen der ouderlijke macht, onverenigbaar is met het begrip ouderlijke macht, hetwelk een last en een verplichting in zich sluit, waarvan degene die ermede bekleed is, zich niet vrij kan ontmaken;

Dat inderdaad de titularis van de ouderlijke macht zich van deze macht geheel of ten dele kan ontmaken; in de gevallen waar de wet zulks toelaat, zoals door toe te stemmen in een adoptie of in een dienstwillige voogdij, of door het kind vrijwillig toe te vertrouwen aan de C.O.O.;

b) Toepassing :

Overwegende dat ter zake artikel 76 van de wet van 10 maart 1925, dat voorziet dat zekere categorieën kinderen verplichtend aan de C.O.O. toevertrouwd worden, niet toepasselijk is;

Overwegende inderdaad dat de kinderen opgesomd in artikel 76, de vondelingen zijn, de verlaten kinderen en de arme wezen;

Dat de wet zelf de bepaling geeft van deze categorieën, en dat de kinderen ter zake niet tot één dezer categorieën behoren;

Dat inderdaad de kinderen ter zake een bekende vader en moeder hebben; dat ze niet achtergelaten werden, zonder dat men weet wat er van hun vader en moeder geworden is, of zonder dat men zich tot hen kan wenden; dat ten slotte, vermits de vader en de moeder nog in leven zijn, ze niet kunnen ondergebracht worden in de categorie der arme wezen;

Overwegende dat artikel 78 evenmin toepasselijk is;

Dat, zoals hoger gezegd, opdat de kinderen zouden toevertrouwd zijn aan de C.O.O., in de zin van dit artikel, het niet voldoende is dat het kind overhandigd is aan de C.O.O. en dat deze het opnam; dat het vereist is dat bij de ouders de bedoeling aanwezig was afstand te doen van de attributen der ouderlijke macht, welke krachtens de wet alsdan overgaan naar de administratieve voogdij, met dien verstande dat deze bedoeling, hetzij uitdrukkelijk kan geuit worden, hetzij stilzwijgend kan blijken uit alle daden, waaruit een verzaken van de ouderlijke macht voortspruit; (Tongeren : 14 januari 1954, R.W. 1953-54, p. 1482; Brussel : 24-12-54, onuitgegeven; Brussel : 26-1-1956, onuitgegeven);

Dat aldus een belangrijke rechtspraak aanneemt dat het feit dat de Kinderrechter, in uitvoering der wet van 15 mei 1912, een minderjarige plaatst in een inrichting, die van de C.O.O. afhangt, niet voor gevolg heeft dat deze minderjarige onder de administratieve

voogdij van de C.O.O. komt te staan; (Henrard : Rev. Œuvr. nat. de l'enfance, 1928, p. 649; La condition des enfants placés volontairement à l'assistance publique par leurs parents, idem 1929, p. 53 et suiv.);

Dat hetzelfde geldt voor de kinderen van ontzette ouders, geplaatst door de pro-voogd; (Rép. pr. Droit Belge, v° Tribunaux pour Enfants, p. 629);

Overwegende dat ter zake, de C.O.O. van Moeskroen, kwetste kinderen heeft opgenomen zonder enige tussenkomst van de vader of van de moeder;

Dat er kinderen waren van drie verschillende bedden, de twee eerste huwelijken van De Paepe Adrienne, door echtscheiding ontbonden zijnde, en het laatste door de zelfmoord van de echtgenoot;

Dat enkele dezer kinderen opgenomen werden door de C.O.O. ingevolge het te kortschieten van de opvoeding en de bewaking, waarvoor hun moeder, bij wie ze inwoonden, had moeten instaan;

Dat één der kinderen zich uit eigen beweging bij de C.O.O. aanbood, om bij zijn zusjes en broertjes te worden geplaatst;

Dat de in leven zijnde vaders van de kinderen uit het eerste en tweede bed, niet wisten dat de kinderen door de C.O.O. opgenomen waren;

Overwegende dat de ouders, noch uitdrukkelijk, noch stilzwijgend, een attribuut van de ouderlijke macht hebben willen verzaken;

Dat de kinderen door de C.O.O. werden opgenomen, zonder hun tussenkomst;

Overwegende derhalve dat de kinderen niet kunnen beschouwd worden als zijnde vrijwillig toevertrouwd aan de C.O.O. door degenen die over hen de ouderlijke macht uitoefenden;

Overwegende dat het dan ook ten onrechte is, dat de C.O.O. weigerde de kinderen af te staan aan de pro-voogd, aangesteld door de familieraad, nadat de ouders door gerechtelijke beslissing ontzet waren;

Overwegende nochtans dat, vermits de kinderen vrijwillig werden ter beschikking van het Beschermingscomité gesteld, na het aanhangig maken van de vordering, er slechts over de kosten te statueren blijft;

Om deze redenen :

De Rechtbank,
Bij verstek beslissend;
Zegt voor recht, dat de vordering, ingeleid door eiser gegrond is;

Stelt vast dat deze vordering zonder voorwerp geworden is, door het vrijwillig overlaten der kinderen, door verweerster;

Veroordeelt verweerster tot de kosten.

Vlaamse Juristen,

Abonneert U op het

RECHTSKUNDIG WEEKBLAD

BURGERLIJKE RECHTBANK TE KORTRIJK

8 januari 1959

Voorzitter : M. J. de Necker.

Rechters : MM. Moerenhout en De Buck.

Advocaten : Mrs. Bulteau, Trybou, Lefere,
Van Tyghem, Fayat.

Nijverheidsmodellen en -tekeningen. — Internationaal privaatrecht. — Internationale verdragen van Parijs, Den Haag en Bern. — Buitenlanders in België. — Belgische wetgeving. — Geen voorafgaandelijke deponering. — K.B. van 29 januari 1935. — Bescherming op grond van het auteursrecht. — Oorspronkelijkheid. — Nieuwheid. — Prioriteit.

In België hebben de buitenlanders, burgers van een land aangesloten bij het internationaal verdrag van Bern en het Internationaal Verdrag van Parijs het recht zich te beroepen op de Belgische wetgeving betreffende de bescherming van de kunstwerken toegepast op de nijverheid. Zij zijn dus niet gehouden tot een voorafgaandelijke deponering.

Het K.B. Nr 91 van 29 januari 1935 heeft de grenzen van het toepassingsgebied tussen de wet op het auteursrecht en de wet op de nijverheidstekeningen en -modellen afgeschaft. Tocht heeft dit K.B. geen inbreuk willen maken op de rechten voortvloeiende uit het Unieverdrag van Parijs en het heeft daarom een vrijstaande deponering behouden.

Daar tengevolge van het K.B. van 29 januari 1935 de nijverheidstekeningen en -modellen niet meer beschermd worden als nijverheidseigendom, maar wel op grond van het auteursrecht en het Unieverdrag van Parijs alleenlijk betrekking heeft op de nijverheidseigendom, kunnen de rechtsonderhorigen van landen toegetreden tot het Unieverdrag in art. 2 van dit Verdrag geen steun meer vinden om zich te beroepen op het K.B. van 29 januari 1935 en de wetgeving op het auteursrecht.

En model of tekening, om vatbaar te zijn voor wettelijke bescherming, moet het karakter dragen van oorspronkelijkheid en nieuwheid.

Dit recht kan aan een rechtspersoon toekomen.

De prioriteit van model of tekening is een feitelijke vraag die soeverein door de rechter ten gronde beoordeeld wordt.

S.A. des carrières et scieries,
Etablissements Ed. Rombaux - Roland t/
Deckmyn-Houthoofd, Dubois, Van Steenkiste,
Poulain & Fils.

Overwegende dat de eis, ingeleid bij geboekte exploiten van deurwaarder R. Duprez, te Roeselare, in datum van 10 januari 1952 en van deurwaarder L. Dinot, te Zinnik, in datum van 11 januari 1952, strekt :

1° tot het horen zeggen voor recht, dat verweerders zich hebben plichtig gemaakt aan namaking van modellen, schepping en uitsluitende eigendom van eiseressen, alsook aan oneerlijke mededinging en dat zij gehouden zijn tot het herstel van de schade welke zij aan eiseressen hebben berokkend, door hun fout en onrechtmatige daad;

2° tot solidaire, onverdeelbare, of minstens afzonderlijke veroordeling van verweerders :

a) tot de vernietiging van een grafmonument, opgetrokken volgens nagemaakte tekening en model, op

het kerkhof te Roeselare, op de grafkelder der familie Deckmyn-Houthoofd, binnen de maand van het tussen te komen vonnis, op straf van een dwangsom van 500 frank per dag vertraging te betalen aan eiseressen;

b) tot de betaling aan eiseressen, ten titel van schadevergoeding, van een som van 300.000 frank, te vermeerderen in de loop van het geding;

3° tot het horen zeggen voor recht, dat eiseressen zullen gemachtigd zijn het tussen te komen vonnis te laten inlassen in de Vlaamse of in de Franse taal, onder titel «Rechtsherstel», of «Réparation judiciaire», in vijf dag- of weekbladen, naar hun keus, op kosten van verweerders, welke terugbetaalbaar zullen zijn op eenvoudig vertoon der kwijtingen;

I. In feite :

Overwegende dat op 24 juni 1950, F.W. Legon, marmerbewerker te Brugge, aan eiseres N.V. Carrières et Scieries, Etablissements Ed. Rombaux-Roland, te Soignies, prijs vroeg voor de uitvoering van de kapellen n° 4002/Pl. 1502 en 4005/Pl. 1505, van het album;

Overwegende dat op 27 juni 1950, J. Vansteenkiste, steenkapper te Roeselare, bezoek bracht te Soignies, aan zelfde N.V. en prijs vroeg, voor uitvoering van de kapellen n° 4002/Pl. 1502 en n° 4005/Pl. 1505, uit hun album;

Overwegende dat, bij schrijven dd. 28 juni 1950, eerste eiseres aan beiden, Legon en Vansteenkiste, prijsopgave liet geworden, zijnde 253.700 frank voor het model nr. 4002, en 154.200 frank, voor het model nr. 4005, afgenomen in de steenkapperij te Soignies;

Overwegende dat op 24 juli 1950, steenbewerker Legon, aan eerste eiseres liet weten dat zijn cliënt van Roeselare, de uitvoering van de gekozen kapel toevertrouwde aan een mededinger, en dat deze zou geschieden, zonder wijziging, noch vermindering, noch inkrimping van kubiek en dit aan gunstiger prijs dan deze aangegeven in het aanbod van 28 juni 1950;

Overwegende dat zelfde Legon, op 3 juli 1950, aan J. Deckmyn-Houthoofd, op diens prijsaanvraag, aanbod had gedaan voor de uitvoering van het grafmonument nr. 4002, plaat 1502, voor de prijs van 355.460 frank, geleverd en geplaatst te Roeselare;

Overwegende dat op 19 oktober 1951, Mr Lefere, te Ieper, aan eerste eiseres liet weten dat J. Deckmyn, te Roeselare, het op het kerkhof te Roeselare opgericht grafmonument aan Van Steenkiste besteld had, die zich op zijn beurt gewend had tot de P.V.B.A. Poulain-Fils, te Ecaussines;

Dat dit schrijven, een schrijven van 1 oktober 1951 beantwoordde, uitgaande van eerste eiseres, en waarin deze J. Deckmyn-Houthoofd, aantijgde van namaking;

II. In rechte :

A. Beginselen :

1. Met betrekking tot de bescherming van de nijverheidsmodellen en tekeningen, in internationaal privaatrecht :

Overwegende dat het internationaal verdrag van Bern, van 26 juni 1948, de letterkundige en kunstwerken beschermt, meer bepaald in artikel 2, er inbegrepen de werken der bouwkunst;

Overwegende dat luidens artikel 4, lid 1 van dit Verdrag, de scheppers, onderhorigen van een der toetredende landen, buiten het land van oorsprong, van dezelfde rechten genieten als deze, verleend aan de nationalen, door hun inlandse wetgeving, en daaren-

boven van deze bijzonder toegekend door het Verdrag;

Dat volgens lid 2, het genot en de uitoefening van deze rechten, aan geen vormvereiste onderworpen zijn;

Overwegende dat het Verdrag van de Unie, (Convention d'Union) van Parijs, dd. 1883, tot bescherming van de nijverheidseigendom, met de eropvolgende wijzigingen en aanvullingen, luidens artikel 1, lid 2, de bescherming beoogt, onder meer van nijverheidstekeningen of modellen;

Dat luidens artikel 2, lid 1, de onderdanen van elk der landen die de overeenkomst bijgetreden zijn, genieten in de andere bijtredende landen, ten aanzien van de bescherming van de nijverheidseigendom, van dezelfde voordelen die de respectieve wetgevingen toekennen of zullen toekennen aan hun eigen nationalen, onder voorwaarde van het naleven der grond- en vormbeschikkingen, opgelegd aan de nationale onderdanen;

Overwegende dat luidens het internationale Verdrag van den Haag, dd. 6 november 1925, betreffende de internationale deponering van nijverheidstekeningen en modellen, herzien te Londen, op 2 juni 1934, de onderhorigen van ieder der contracterende landen der Unie, zich de bescherming van hun nijverheidstekeningen en modellen kunnen verzekeren door een internationale deponering bij het Internationaal Bureau van de nijverheidseigendom te Bern;

Dat niettemin, luidens artikel 21, de beschikkingen van deze overeenkomst niet beletten dat er beroep worde gedaan op de innerlijke wetgeving van ieder der aangesloten landen, alsook tot de beschikkingen van het Verdrag van Bern, herzien in 1928, betreffende de bescherming van de kunstwerken, en de kunstwerken toegepast op de Nijverheid;

Overwegende dat hieruit blijkt, dat in België, buitenlanders, burgers van een land aangesloten bij het Internationaal Verdrag van Bern, en van het Internationaal Verdrag van Parijs, zich kunnen beroepen op de beschikkingen van Belgische Wetgeving en dus niet gehouden zijn, tot bescherming van hun rechten, tot een voorafgaande deponering;

Overwegende dat in België, het K.B. nr. 91 van 29 januari 1935, de grenzen van het toepassingsveld tussen de wet op het auteursrecht en de wet op de nijverheidstekeningen en modellen heeft afgeschaft;

Dat derhalve een uiteenlopende rechtspraak is ontstaan betreffende de weerklank van deze wijziging op internationaal gebied en nopens het probleem of de vreemdelingen, titularissen van een privaat eigendomsrecht in zake nijverheidsmodellen of tekeningen, zich onverschillig mogen beroepen op de beschikkingen van het Verdrag van Bern en van het Unieverdrag, of integendeel geen beroep meer kunnen doen op de internationale schikkingen betreffende de tekeningen en modellen, maar vreemd aan het auteursrecht;

Overwegende dat de wetgever in het K.B. dd. 29 januari 1935, alleenlijk de binnenlandse wetgeving gewijzigd heeft, zonder inbreuk te willen maken op de rechten voorzien in het Unieverdrag van Parijs, en daarom tot de gebeurlijke toepassing der beschikkingen van gemeen recht, een vrijstaande deponering behouden heeft; (Cass. 20 dec. 1954, J.T. 1955, bl. 382);

Overwegende dat, ten gevolge van het K.B. dd. 29 januari 1935, de nijverheidstekeningen en modellen niet meer beschermd worden als nijverheidseigendom, maar wel op grond van het auteursrecht;

Overwegende dat het Unieverdrag van Parijs, alleenlijk betrekking heeft op de nijverheidseigendom;

Dat deze niet meer, als zulksdanig, bijzonder beschermd zijnde in België, de toetreders tot het Unieverdrag van Parijs, in artikel 2 van dit Verdrag, geen

steun meer vinden om zich te beroepen op het K.B. van 29 februari 1935, en de wetgeving op het auteursrecht; (Cass. 20 dec. 1954, J.T. 1955, bl. 382);

2. Wat betreft de namaking :

Overwegende dat vóór de besluitwet van 20 januari 1935, de tekeningen en modellen, beschermd waren, ofwel, door de Wet van 22 maart 1886, op het auteursrecht, indien zij een kunstwaarde vertoonden, ofwel door de Wet van 18 maart 1906, en het K.B. van 10 december 1884, met betrekking op de nijverheidstekeningen en modellen, wanneer zij zonder kunstwaarde waren;

Dat in zekere gevallen, beide wetgevingen, cumulatief konden toepasselijk zijn; (Coppieters : Art appliqué, bl. 33; Beroep Brussel, 4 febr. 1913, Pas. 1913, II bl. 84);

Overwegende dat om de moeilijkheden uit te schakelen, spruitende uit de toepasselijkheid dezer onderscheiden rechtsstatuten, bij Besluitwet van 29 januari 1935, de toepassing der wet van 22 maart 1886, op het auteursrecht op alle nijverheidstekeningen en modellen, werd uitgebreid, ongeacht hun kunstwaarde;

Dat de verplichte neerlegging ter Griffie van de Werkrechterraad, werd afgeschaft, maar dat een zuiver facultatieve neerlegging, onder zelfde vormen behouden bleef, ten einde het vaststellen der prioriteit gemakkelijker toe te laten, alsook tot gebeurlijke toepassing van internationale verdragen, en zonder iets te wijzigen aan het zuiver declaratief karakter der deponering;

Overwegende dat, naar luid van deze Besluitwet, beschouwd worden als modellen en tekeningen, vatbaar voor bescherming op grond van de wetgeving op het auteursrecht : « alle schikkingen van lijnen, van figuren, van kleuren of van plastische vormen, getekend, aangebracht, gegraveerd, gebeeldhouwd, gedreven, gegoten, geweven, geborduurd, enz. welke voor doel hebben aan een produkt een nieuw voorkomen of een eigenaardige vorm te geven »;

Overwegende dat, krachtens artikel 2 K.B. 29 januari 1935, zulkdanige tekeningen, vanaf hun schepping, vijftig jaar van de wettelijke bescherming genieten;

Overwegende dat de namaking aanleiding geven kan, zowel tot een strafvordering, op grond van artikel 22 en volgende van de wet van 22 maart 1886, indien er kwade trouw aanwezig is (Coppieters de Gibson : Dessins et modèles industriels, nr. 97; Poirier : Droit d'auteur, nr. 585; Nouvelles : Dr. Intell. T. I, bl. 450) als tot een burgerlijke vordering, voor dewelke de aanwezigheid van de kwade trouw niet wordt vereist; (Verbr. 277 mei 1935, J.T. 1935, bl. 3417);

Overwegende dat deze burgerlijke vordering haar rechtsgrond vindt in artikel 29 en volgende, van de Wet van 22 maart 1886;

Overwegende dat daarenboven, de wetgever in artikel 29 van de wet van 22 maart 1886, zekere bijzondere schikkingen heeft genomen, in het voordeel van de titularis van het auteursrecht, en hij ook bepaalde regelen van procesrecht vastgesteld heeft; (Nouvelles : Dr. Intell. T. II, bl. 963; Poirier : Droits d'auteur, bl. 965);

Overwegende dat boven de schadevergoeding, op grond van artikel 29 en volgende, van de wet van 22 maart 1886, wegens namaking, aan de benadeelde titularis van het auteursrecht, nog een andere vergoeding kan toegekend worden, op grond van artikelen 1382 en 1383 B.W. wegens ongeoorloofde of oneerlijke mededinging, maar enkel in zover, zekere andere bestanddelen aanwezig zijn dan diegene welke de zuivere namaking uitmaken, en die de ongeoorloofde

mededinging kenschetsen; (Anspach et Coppieters : Dessins et Modèles, bl. 54; Nouvelles : Dr. Intell. T. I, bl. 449; T. II, bl. 953; Coppieters : Concurrence déloyable : bl. 561);

Dat dit, onder meer, het geval zijn zal, indien de maker, de nagemaakte tekening gebruikt tot het vervaardigen van minderwaardige produkten, of nagemaakte produkten aanbiedt aan een mindere prijs; (Anspach et Coppieters : Dessins et modèles, nrs. 50 et 51; Nouvelles : Dr. Intell. T. I, bl. 561; Beroep Brussel : 28 jan. 1895, P.P. 1895, bl. 707);

Overwegende dat beide vorderingen terzelfdertijd en door dezelfde dagvaarding kunnen ingeleid worden;

Overwegende dat het model of de tekening, om vatbaar te zijn voor de wettelijke bescherming, zekere voorwaarden moet vervullen en namelijk, een karakter van eigenaardigheid (originalité) en van nieuwigheid (nouveauauté) moeten vertonen;

Overwegende dat de eigenaardigheid hierin bestaat, dat de gedachtenassociatie, die aanleiding gaf tot de schepping van tekening of model, eigen moet zijn aan de auteur en dus iets persoonlijk moet dragen, alhoewel de zuivere conceptie, onafhankelijk van alle verwezenlijking, niet vatbaar is voor wettelijke bescherming; (Nouvelles : Dr. Int. T. II, bl. 833; Poirier : Dr. d'auteur, bl. 883; Beroep Brussel, 5 mei 1950, J.T. 1951, bl. 55 met aantekening Smolders);

Overwegende dat dit niet belet dat rechtspersonen schepper of auteur kunnen zijn van een tekening;

Overwegende dat men uitvinder, schepper of maker kan zijn, zowel door zichzelf, als door hulp, bijstand, of tussenkomst van een derde persoon; (Beroep Gent, 4 nov. 1853, Pas. 1855, II, bl. 149);

Overwegende dat de rechtspersoon, handelend door haar organen, de daden van haar organen, handelend « qualitate qua » de hunne geacht worden, zodat de creatie of schepping van het orgaan, handelend in die hoedanigheid, werkelijk als deze van het juridisch wezen moet worden aangezien;

Overwegende dat daarenboven de bescherming zich uitstrekt tot al de scheppers en hun rechthebbenden; (Anspach et Coppieters : Dessins et Modèles industriels, bl. 32);

Overwegende echter, dat de vereiste nieuwigheid niet volstrekt moet zijn; (Rép. pr. Dr. Belge, T. III, v° Dessins et Modèles, bl. 700; Verbr. 27 mei 1935, J.T. 1935, bl. 3417);

Dat inderdaad iedere nieuwe en oorspronkelijke combinatie van reeds gekende elementen of bestanddelen, toebehorende tot het openbaar domein, vatbaar is voor bescherming, van het ogenblik dat haar geheel een nieuw voorkomen vertoont, een nieuwe indruk geeft, zodat een nieuw effect bereikt wordt, dat aanspraak kan maken op voldoende oorspronkelijkheid om van vroegere verwezenlijkingen te kunnen gescheiden worden; (Rép. pr. Dr. Belge, T. III, v° Dessins et modèles, bl. 700; Cass. 27 mei 1935, J.T. 1935, bl. 3417);

Dat deze verschillende bestanddelen dus niet elk afzonderlijk, maar in hun geheel, moeten worden aanschouwd, om de nieuwigheid der combinatie te beoordeelen; (Beroep Brussel : 26 juni 1953, Ing. conseil, bl. 182);

Overwegende dat er namaking bestaat, zelfs bij afwezigheid van slaafse nabootsing, van dan af dat de vergissing mogelijk wordt, tussen twee modellen of tekeningen, waarvan een wettelijk beschermd is;

Dat om erover te oordelen, de Rechter moet nagaan, of tussen beide verwarring mogelijk is, voor een normaal aandachtig mens, handelend in zijn gewone levenstrant;

Overwegende dat de oorspronkelijkheid in feite dient beoordeeld te worden;

Overwegende dat, om de prioriteit van de tekening of model te beoordeelen, de Rechter zich moet plaatsen ten dage van de creatie of schepping der betwiste tekening;

Overwegende dat diegene die zich beroept op de privatieve eigendom van een model of tekening, de prioriteit ervan moet bewijzen, dit is, de dagtekening der creatie ervan moet vaststellen, en zijn tegenstrever dan op zijn beurt, ofwel het voorafbestaan van een gelijkaardige creatie, ofwel de afwezigheid van één der voorwaarden, vereist voor het verkrijgen van de wettelijke bescherming, moet bewijzen;

Dat eisende partij inderdaad de eerbiediging van haar rechten vanwege derden vordert en dus bestaan en omvang ervan tegenover derden moet bewijzen;

Overwegende dat de dagtekening van de schepping van een model of tekening, door alle rechtsmiddelen mag geleverd worden, daar dit een zuiver stoffelijk feit uitmaakt;

Dat de vaststelling ervan, een feitelijke vraag is, die op soevereine wijze door de Rechter over de grond beoordeeld wordt;

Overwegende dat de eigenaar van de privatieve eigendom op een model of tekening, het uitsluitend recht bezit deze tekening of dit model te reproducieren of toelating daartoe te verlenen, op welke wijze en onder welke vorm het ook weze;

Dat dit een roerend recht is, vatbaar voor overdracht;

Overwegende dat zich plichtig maakt aan namaking, niet enkel diegene die wederrechtelijk een beschermd model of tekening nabootst, maar ook diegene die deze verkoopt, of binnen het land invoert (Anspach et Coppieters, Dessins et Modèles, bl. 53), het weze dan ook voor eigen gebruik; (Ibd. bl. 54);

Overwegende dat de rechtspraak verdeeld is, wat betreft de vordering waarover de titularis van het recht beschikt tegenover de derde koper van de nagemaakte tekening of model;

Overwegende dat zekere rechtsleer, zich steunend op het feit dat de eigenaar van het recht beschrijvend beslag mag laten opmaken van een nagemaakt voorwerp dat bij een derde koper gevonden wordt, eruit afleidt dat de aankoop van een nagemaakt voorwerp, een verkrachting daarstelt van het auteursrecht, dewelke een fout uitmaakt en een vordering tegenover de koper wekt; (Novelles : Dr. Intell. T. II, bl. 964);

Dat zij de toestand van deze koper vergelijkt met die van de koper van een gestolen voorwerp, in wiens hand het door de eigenaar mag teruggevorderd worden;

Overwegende dat terecht de meeste rechtspraak het onderscheid maakt tussen de aankoop te goeder of te kwader trouw, zijnde met kennis van de namaking; (Burg. Rechth. Brussel, 1 dec. 1925, J.T. 1926, bl. 155);

Overwegende dat de koper voor eigen gebruik, meestal in de onmogelijkheid zijn zal zich te vergewissen of er namaking aanwezig is, terwijl diegene die beroepshalve zulkdanige aankopen doet, daartoe voldoende bekwaam zijn moet;

Dat in geval de particulier, koper voor eigen gebruik, aan de vordering in namaking zou blootgesteld worden, er geen veiligheid meer zou bestaan voor de handel en de omloop der goederen;

Overwegende dat het juist daarom is dat artikel 2280 B.W. in geval van gestolen goederen, een onderscheid maakt tussen de aankoop van niet-handelaars in soortgelijke goederen en de aankoop gedaan in openbare

veiling, op een jaarmarkt, of andere markt, of van een koopman die dergelijke zaken verkoopt;

Dat hieruit blijkt dat de vergelijking of analogie, aangehaald door zekere rechtsleer, tot staving van de stelling hierboven uiteengezet, tussen de aankoop van een nagemaakte zaak en deze van een gestolen zaak, faalt en wel integendeel, meer wijst naar de tegenovergestelde stelling;

B. Toepassing :

1. Wat betreft de ontvankelijkheid van de vordering door tweede eiseres ingesteld :

Overwegende dat al de verweerders beweren dat de vordering van eiseres, de vennootschap van frans recht, N.V. Etablissements Rombaux-Roland, te Jeumont, niet ontvankelijk is, bij gemis aan neerlegging of deponering van kwestig model of tekening, nr. 4002, plaat 1502, in de vormen voorzien van de franse wet van 14 juli 1909;

Overwegende dat dit stelsel geen steek houdt;

Overwegende inderdaad, dat Frankrijk zich aangesloten heeft, zowel bij het Internationaal Verdrag van Bern, dd. 26 juni 1948, als bij het Unieverdrag van 20 maart 1883, gewijzigd en aangevuld door de verdragen van Brussel, dd. 14 december 1900; van Washington, dd. 2 juni; van Den Haag, dd. 6 november 1925 en van Londen, dd. 2 juni 1934;

Overwegende dat tweede eiseres zich dus mag beroepen op het voordeel van de Belgische wetgeving op de nijverheidstekeningen en modellen, dewelke deze is op het auteursrecht; (Novelles : Dr. Intell. T. I, bl. 457);

Overwegende dat tweede eiseres daarenboven doet uitschijnen, dat het nagemaakt praalgrafmonument zowel als een kunstwerk, alsook als de verwezenlijking van een nijverheidsmodel of tekening mag beschouwd worden.

2. Wat betreft de grond :

I. Wat betreft de middelen, eigen aan elk verweerder afzonderlijk :

a) Verweer, eigen aan verweerder Deckmyn :

Overwegende dat in hoofddorde, verweerder Deckmyn, beweert dat, als koper te goeder trouw van de door hem bestelde grafkapel, hij niet kan aangesproken worden als namaker of medeplachtige aan namaking;

Dat zijn enige becommernis was een sierlijke en behoorlijke grafkapel op zijn grafkelder in het kerkhof te Roeselare, te laten optrekken;

Overwegende dat, zoals hierboven uiteengezet, de particulier, koper te goeder trouw, van een nagemaakt voorwerp, niet kan aangesproken worden als namaker of medeplachtige in de namaking, en geen fout begaat;

Overwegende dat eiseressen beweren dat verweerder Deckmyn te kwader trouw heeft gehandeld, daar hij wist, of door de omstandigheden moest weten, dat door een grafkapel te bestellen, waarvan tekening en model door hem moesten vermoed worden aan een andere dan zijn verkoper in privatieve eigendom toe te behoren, hij zich plichtig maakte aan medeplachtigheid van namaking;

Dat inderdaad, verweerder Deckmyn, het album van eiseressen, aan Vansteenikste medegedeeld en overhandigd, geraadpleegd heeft, een erin vermeld model uitgekozen heeft, en wist of moest weten dat dit model of tekening eigendom was van de Carrières Rombaux-Roland, wier naam op de catalogus in blok-

letters te lezen staat, zodat de bestelling aan een derde van dit model moet worden aangezien als een daad van medeplichtigheid in de namaking en als een fout;

Overwegende dat verweerder niet betwist dat hij zich wendde tot Jos. Vansteenkiste, te Roeselare, en tot F. Legon, die hem de tekening van een grafmonument voorlegden;

Dat hij niet betwist dat hij deze tekening gekozen heeft in een hem voorgelegd catalogus van eiseressen;

Dat hij inderdaad geen enkele andere tekening voorlegt, die hem zou aangeboden geweest zijn door Vansteenkiste, hetgeen hij gemakkelijk zou kunnen doen, had Vansteenkiste hem in het bezit gesteld van een hem eigenhandige tekening, ware deze zelfs een kopij geweest uit de catalogus van eiseres;

Overwegende dat in de voorwaarden in dewelke verweerder aan Vansteenkiste de bestelling gedaan heeft, verweerder kon vermoeden dat het model of tekening wettelijk beschermd was;

Dat hij dus niet kan aanzien worden als een derde koper te goeder trouw;

b) Verweer eigen aan Vansteenkiste :

Overwegende dat verweerder Jozef Vansteenkiste, overleden is op 20 januari 1953, zijnde vóór het sluiten van de debatten;

Dat daardoor het geding onderbroken werd;

Overwegende dat het onderbroken geding vrijwillig kan hervat worden, wanneer de partijen akkoord zijn om de rechtspleging voort te zetten, doordat de erfgenamen de plaats innemen van de gestorven partij;

Dat deze hervatting kan geschieden door eenvoudige verklaring, bij akte van de pleitbezorger van de erfgenamen; (Van Bauwel : Burg. Procesrecht, T. II, bl. 216);

Overwegende dat ten deze het geding hervat werd door de weduwe van Vansteenkiste en zijn kinderen, in de besluiten van avoué Van Herpe, dd. 24 maart 1958, betekend aan Mr Smagghe, Mr Vandeginste en Mr Quintens;

Overwegende dat partij Vansteenkiste beweert dat zij maar een tussenpersoon is, die alleenlijk partijen Deckmyn en Poulain met elkaar in betrekking heeft gesteld;

Dat hij de kapel noch besteld, noch verkocht, noch gebouwd, noch gefactureerd heeft, en geen de minste winst heeft geboekt;

Overwegende dat dit stelsel heel en al tegengesproken wordt door de stukken;

Dat inderdaad Vansteenkiste, op 31 augustus 1950, aan Poulain schreef : « Suite à votre lettre du 27 courant. Vous pouvez continuer aux plans. Nous décidons quand même, malgré notre déception à cause de l'augmentation des prix. Maintenant nous versions 20.000 fr. à votre compte chèques postaux, pour commencer. Aussitôt que les plans seront prêts, envoyez les nous... »;

Dat op 8 september 1950, Poulain aan Vansteenkiste schreef : « ... Nous vous faisons savoir que nous prenons nos dispositions pour faire le placement de la chapelle la semaine... Après avoir vérifié le plan, veuillez nous envoyer votre accord... »;

Dat op 1 april 1951, Poulain aan Vansteenkiste schreef : « ... Nous vous faisons savoir que nous prenons nos dispositions pour faire le placement de la chapelle, la semaine du 8 courant... »;

Dat daarop, Vansteenkiste antwoordde, op 3 april 1951 : « ... sont très contents de savoir que vous allez

venir placer la chapelle et les clients aussi et vous serez payé aussitôt qu'elle est placée... »;

Overwegende dat uit deze briefwisseling blijkt dat Vansteenkiste niet enkel partijen met elkaar in verbinding stelde, maar zich zelf zeer actief bezig gehouden heeft met het oprichten van het grafmonument;

Dat hij gehandeld heeft als een hoofdaannemer tegenover een onderaannemer;

Overwegende dat partij Deckmyn beweert dat Vansteenkiste contact genomen heeft met Poulain — hetgeen bewezen is — met Casteleyn, voor het maken en plaatsen van de brandvensters, tot Bouckaert, voor de levering van de bekleding in bleu belge van de grafkapel, en tot Debal, voor levering van de deur;

Dat met uitzondering van de som van 104.500 frank, rechtstreeks aan Poulain betaald door Deckmyn, de globale som van 250.000 frank, betaald werd in handen van Vansteenkiste, die de leveranciers van Roeselare heeft betaald, alhoewel de facturen rechtstreeks op naam van Deckmyn gemaakt werden, om een dubbele overdrachttaks te vermijden;

Overwegende dat, alhoewel deze laatste beweringen niet gestaafd zijn door documentatie in de bundel, voldoende blijkt uit de andere gegevens en meer bepaaldelijk, uit de briefwisseling tussen Vansteenkiste en Poulain, dat Vansteenkiste wel degelijk niet alleen als tussenpersoon is tussengekomen, maar actief deelgenomen heeft aan het oprichten van het monument;

c) Verweer, eigen aan de P.V.B.A. Poulain :

Overwegende dat de P.V.B.A. Poulain, beweert dat zij alleenlijk het werk uitgevoerd heeft dat haar besteld werd door Deckmyn en Vansteenkiste, volgens een tekening in het album van eiseressen en Vansteenkiste het grafmonument getekend heeft en zodoende tegenover derden, de aansprakelijkheid, spruitend uit de uitvoering van deze tekening, genomen heeft;

Overwegende dat luidens artikel 1 van de Wet op het auteursrecht, de schepper alleen het recht heeft het werk te reproduceren of weer te geven, op welke wijze en onder welke vorm het ook weze en daartoe derden te machtigen;

Overwegende dat, zoals hoger uiteengezet, diegene die een wettig beschermde tekening of model nabootst, namaking pleegt, zelfs indien hij te goeder trouw handelt;

Overwegende dat verweester Poulain, wist dat haar een grafmonument besteld werd, op grond van de tekening, in een album van eiseressen opgenomen;

Dat zij kon vermoeden dat deze tekening wettelijk beschermd was;

Dat verweester Poulain zich bijzonder bezig houdt met het bouwen van grafmonumenten en kapellen, zoals blijkt uit het opschrift ten hoofde van haar facturen : « Monuments et Chapelles Funéraires »;

Dat zij in de uitoefening van haar bedrijvigheid, bijzonder omzichtig moest zijn en zich dus moest vergewissen of de haar voorgelegde tekening of model, al dan niet, wettelijk beschermd was;

Dat zij, door de kwetsieuze grafkapel op te richten, het privaat eigendomsrecht van eiseressen geschonden heeft;

II. Wat betreft de middelen, gemeen aan al de verweerders :

Overwegende dat verweerders beweren :

1° dat eiseressen als rechtspersonen, zedelijke wezens, niet kunnen aangezien worden als scheppers of

auteurs, physische wezens, die zich alleen kunnen beroepen op de wettelijke bescherming;

2° dat eerste eiseres in geen geval een recht bezit op de kwestieuze tekening, daar deze opgenomen is in een frans catalogus, met melding van een franse maatschappij en door deze laatste in Frankrijk werd uitgevoerd;

3° dat eiseressen niet bewijzen dat kwestieuze tekening een hun eigen creatie of schepping is, of minstens, dat zij de schepping is van een derde, wiens recht zij verworven hebben;

4° dat de tekening niet vatbaar is voor bescherming, bij gemis aan originaliteit en nieuwigheid;

1. Wat betreft het eerste middel :

Overwegende dat verweerders opwerpen, dat het privaatief eigendomsrecht op een tekening, enkel toebehoort aan de schepper of auteur, en diens recht-hebbenden, hetgeen een physisch wezen veronderstelt en de zedelijke wezens van de wettelijke bescherming uitsluit;

Overwegende dat, zoals hoger uiteengezet, de wet op het auteursrecht, de schepper van een tekening beschermt, onafgezien dit een physisch wezen zij, of een zedelijk wezen, handelend door zijn organen, of door diegene die zij heeft aangesteld;

2. Wat betreft het tweede middel :

Overwegende dat verweerders opwerpen, dat in geen geval eerste eiseres enig privaatief recht zou bezitten op kwestieuze tekening, daar uit al de gegevens voorgelegd door eiseressen, blijkt dat tweede eiseres alleen desgevallend een recht zou kunnen bezitten op die tekening, daar zij opgenomen werd in een album, onder nr. 4002, beeld 1502; uitgegeven in Frankrijk door tweede eiseres, het grafmonument tot nu toe, voorheen maar twee maal uitgevoerd werd in Frankrijk door de zorgen van tweede eiseres, zodat uit geen enkel element blijkt dat eerste eiseres enig recht op voornoemde tekeningen of modellen kan laten gelden;

Overwegende dat eiseressen afzonderlijke en verschillende rechtspersonen zijn, de ene met zetel in Frankrijk, de andere in België;

Dat zij beide een afzonderlijk patrimonium hebben, inhoudende verschillende goederen, rechten en verbintenissen;

Overwegende dat men tevergeefs zou beweren, zoals eiseressen dit doen, dat het twee vennootschappen zijn van een zelfde familie, uitoefenende een gemeenschappelijke bedrijvigheid en beheerd door een beheerraad, samengesteld uit zelfde personen, zodat men hieruit kan besluiten, dat de nagemaakte tekening, alsook de andere, voorkomende in het album, gemeenschappelijke eigendom zijn van beide maatschappijen;

Overwegende dat de rechtspersoonlijkheid een technisch procédé of middel is, waardoor, ten einde een juridische bescherming te verzekeren, aan belangen, welke hetzelfde doel beogen, en die anders afgezonderd en uiteenlopend zouden blijven, deze worden aanschouwd als een eenheid uitmakend en samen gehouden; (Memorie van toelichting van de wet van 27 juni 1921, III, n° 8);

Overwegende dat een der hoofdgevolgen van de rechtspersoonlijkheid bestaat in de scheiding van de boedels;

Overwegende dat derhalve de goederen en rechten van ieder der beide eiseressen afgescheiden blijven en ieder van beide zal hoeven te bewijzen dat zij het

eigendomsrecht over het kwestieuze model of de kwestieuze tekening uitoefenen mag, hetzij als schepper, hetzij als rechtverkrijgende van de schepper;

3. Wat betreft het derde middel :

Overwegende dat verweerders opwerpen dat eiseressen niet bewijzen dat kwestieuze tekening een hun eigen creatie of schepping is, of minstens, dat zij een schepping is van een derde, wiens recht hun overgedragen werd;

Overwegende dat, zoals hoger uiteengezet, eiseressen, die zich beroepen op de privaatieve eigendom van een tekening, het feit der creatie of schepping ervan door hen, alsook de dagtekening ervan, moeten vaststellen;

Dat zij inderdaad het recht aan de grond van haar vordering moeten bewijzen;

Overwegende dat het daartoe niet volstaat een album of catalogus vóór te leggen, inhoudende kwestieuze tekening;

Dat eiseressen moeten preciseren door wie, hoe en wanneer de tekening ontworpen en gerealiseerd werd, en daarenboven, daar het gaat om zedelijke wezens, dat de physische schepper gehandeld heeft, ofwel als hun orgaan, ofwel voor hun rekening, tengevolge overeenkomst;

Dat tot nu toe daarvan geen het minste bewijs geleverd wordt;

Dat echter aan eiseressen gelegenheid moet verleend worden dit bewijs te leveren;

4. Wat betreft het vierde middel :

Overwegende dat verweerders beweren dat kwestieuze tekening niet vatbaar is voor bescherming, wegens afwezigheid van nieuwigheid en oorspronkelijkheid;

Overwegende dat de begrippen dienaangaande, hoger werden uiteengezet;

Overwegende dat, wat betreft de oorspronkelijkheid of eigenaardigheid, het volstaat de tekening te zien, om zich te vergewissen dat de schikking van vormen en lijnen niet zodanig banaal voorkomt, dat zij zich omzeggens van zelf aan de gedachte opdringt en de opvatting ervan wel een scheppende, intellectuele inspanning heeft vereist;

Overwegende dat, wat betreft de nieuwigheid, bij het zicht van de tekening, het voorkomt, dat, alhoewel samengesteld uit gekende trekken en lijnen, het niettemin deze zodanig schakeert dat de tekening een nieuwe indruk geeft, zodat een nieuw effect bereikt wordt;

Overwegende eindelijk dat, wat betreft de prioriteit van de tekening, het aan eiseressen toekomt de datum van de schepping en van de tekening derwijze te preciseren en te bewijzen, zodat verweerders in staat gesteld zijn deze doelmatig te kunnen bestrijden;

Overwegende dat deze verschillende punten eerst moeten opgehelderd worden, vooraleer verder kan overgegaan worden tot beslechten van de eis;

Om deze redenen,

De Rechtbank,

Alle verdere of tegenstrijdige besluiten van de hand wijzende;

Akte genomen dat de erfgenamen van wijlen Jozef Vansteenkiste, het geding hervat hebben;

Zegt voor recht, dat tweede eiseres gerechtigd is zich te beroepen op de Belgische wetgeving, inzake nijverheidsmodellen en tekeningen, alsook op deze beheersend het auteursrecht, in zover kwestieuze

tekening als een kunstwerk en het grafmonument, als een architectureel werk hoeft te worden aangezien;

Zegt voor recht, dat koper te goeder trouw voor eigen gebruik niet als namaker kan worden aangezien;

Zegt dat Jules Deckmyn, niet als zijnde te goeder trouw mag worden aangezien;

Zegt voor recht dat Vansteenkiste niet kan geacht worden als gehandeld hebbende als zuivere onbaatzuchtige tussenpersoon;

Zegt voor recht, dat de Personenvennootschap met beperkte aansprakelijkheid, Poulain-Fils, die het werk uitgevoerd heeft volgens kwestieuze tekening, als plichtig van namaking moet worden aangezien, in zover deze tekening de privatieve eigendom zou zijn van eiseressen;

Zegt voor recht, dat een zedelijk wezen zich wel mag beroepen op de wettelijke bescherming, in zake auteursrecht op nijverheidstekeningen en modellen;

Zegt voor recht dat eiseressen hun privaat recht op de tekening, aan de grond van de vordering moeten bewijzen en derhalve moeten preciseren, door wie, hoe, en wanneer de tekening ontworpen en gerealiseerd werd, en indien die fysieke persoon gehandeld heeft, ofwel als orgaan, ofwel voor rekening van eiseressen, of één van beide;

Zegt voor recht, dat de betwiste tekening wel als oorspronkelijk voorkomt;

Voorbehoudt echter aan verweerders, het recht de prioriteit ervan te betwisten, eens dat de juiste omstandigheden en de datum van de schepping van het model zal worden bepaald;

Verklaart de eis ontvankelijk, in hoofde van beide eiseressen;

Laat hen toe en desgevallend, legt hen op te preciseren en te bewijzen, door wie, hoe, waar en wanneer kwestieuze tekening ontworpen en gerealiseerd werd, en of die fysieke persoon gehandeld heeft, ofwel als orgaan, ofwel voor rekening van eiseressen, of één van beide;

Verzendt de zaak, in voortzetting, ter terechtzitting van 12 maart 1959;

Kosten voorbehouden.

CORRECTIONELE RECHTBANK TE KORTRIJK

1 april 1957.

Alleenrechtsprekend rechter: M. Rommel.
Substituut Procureur des Konings: M. Verpaele.
Advocaten: Mrs. Tremmery, Mathys, Mayeur
en Van den Berghe.

Wegverkeer. — Begrip «rijwiel». — Kinderrijwiel.

Het woord «rijwiel» is in artikel 2/9° van het Verkeersreglement bepaald als zijnde «elk voertuig, fiets, drierieler, vierieler, dat door middel van pedalen door één of meer van zijn berijders wordt voortbewogen en niet met een motor uitgerust is».

Deze bepaling wijst er op, dat het nieuwe verkeersreglement zich tot doel stelt alle gebruik van de openbare weg te regelen, hetzij deze gebruikt wordt door voetgangers, hetzij door personen, die gebruik maken van om het even welk vervoermiddel.

Een kinderrijwiel, alhoewel het naar zijn afmetingen als een speelgoed kan worden beschouwd, valt onder de algemene benaming «rijwiel». Zodra ge-

bruik wordt gemaakt van de openbare weg is de gebruiker van dergelijk voertuig verplicht zich te gedragen naar de bepalingen van het verkeersreglement.

D.R. en het Nationaal Verbond der Socialistische Mutualiteiten t/ V.D.B. L. en V.D.B. J.

Overwegende dat de aanrijding zich voordeed aan het kruispunt gevormd door de Weverstraat en de Volkslaan, tussen het autovoertuig bestuurd door verdachte en het slachtoffer Degrande Eddy;

Dat volgens de getuigenis van Degrande Raoul hij de gewoonte had iedere zondag zijn kind, Degrande Eddy, 5 jaar oud, naar de ouderlijke woning over te brengen; dat hij hem wat geld had gegeven om snoepgoed te kopen, zijn zoonnetje tot aan de deur had begeleid en hem verbod had gegeven per rijwiel de baan over te steken;

Dat volgens het onderzoek is gebleken dat Eddy Degrande evenwel de rijbaan overstak en alsdan werd aangereden;

Overwegende dat de burgerlijke partijen voorhouden dat, Degrande Eddy, als weggebruiker, rijdend op een rijwiel, de voorrang van rechts genoot;

Dat verdachte de tegenovergestelde mening erop nahoudt, om de reden dat het niet gaat om een weggebruiker in de wettelijke zin van het woord;

Overwegende dat de verbalisant het kwestieus tuig omschrijft als volgt: «Kinderrijwiel, zonder merk of remmen, geen taksplaat, hoogte stuur: 0,62 m; zadel: 0,55 m; kleine wielen met luchtbanden, vaste pignon, geen bel. Dit rijwiel is een kinderspeeltuig.»;

Overwegende dat het behoort terug te gaan tot de wettelijke terminologie van de benaming: «rijwiel», zoals bepaald bij het Koninklijk Besluit dd. 8 april 1954 en dienaangaande logische gevolgstrekkingen eruit af te leiden; na ze te hebben getoetst aan de feiten ter zake;

Overwegende dat de term «rijwiel» in algemene bewoordingen werd opgesteld (artikel 8);

Dat geen onderscheid werd gemaakt tussen kinderrijwielen en gewone rijwielen;

Dat inderdaad, de omschrijvingen bij artikel 8 bepaald erop wijzen dat deze nieuwe codex zich ten doel stelt alle gebruik van de openbare weg te regelen hetzij hij gebruikt wordt door voetgangers, hetzij door personen gebruik makend van een om het even welk vervoermiddel;

Dat een kinderrijwiel, alhoewel het naar zijn afmetingen als een speelgoed kan worden aangezien, niet uitgesloten wordt van de algemene benaming «rijwiel»; dat zodra gebruik wordt gemaakt van de openbare weg, de houder van dergelijk tuig gehouden is zich te gedragen naar de bepalingen van de wegcodex;

Dat niet is bewezen dat het slachtoffer aan overdreven snelheid de baan opreed; dat hij ontegenzeggelijk de prioriteit van rechts genoot en betichte de verplichting had deze prioriteit, hem opgelegd door artikel 15 K.B. 8-4-1954, te eerbiedigen;

Dat de betichtingen A en B aldus zijn bewezen;

NOOT: Zie in dit nummer het arrest van het Hof van Beroep te Gent d.d. 24 december 1957, waarbij bovenstaand vonnis gedeeltelijk is bevestigd.

RECHTBANK VAN KOOPHANDEL TE SINT-NIKLAAS

1e Kamer. — 4 maart 1958.

Voorzitter : M. Blauwaert.

Rechters : M.M. Maes en Belpaire.

Referendaris : M. Cloquet.

Advocaten : Mrs Moreels en Van Hille

Onbevoegdheid van de Rechtbank van Koophandel. — Geschil uit een bediendenkontraat.

De rechtbank van Koophandel is onbevoegd kennis te nemen van een geschil betreffende een bediendenkontraat, tenzij de betrokkene valt onder de in art. 4, slot, van de wet van 9 juli 1926, bedoelde categorieën, die aan de bevoegdheid van de Werkrechtssraad onttrokken zijn.

De titel « Algemeen Secretaris » kan niet overwegend in aanmerking worden genomen, daar niet de titel, doch de werkelijke werkzaamheden van de betrokkene dienen te worden nagegaan en de titel « secretaris » eerder wijst op een executieve rol dan op een rol van directie.

« Technische bestuurder » of « handelsbestuurder » zijn alleen personen, die aan het hoofd staan van een technisch of commercieel departement van een zaak, wanneer die zaak belangrijk genoeg is om dergelijke gedecentraliseerde departementen in te richten en wanneer de directeurs van bedoelde departementen over een ruime autonomie beschikken en in feite de maatregelen van innerlijk dagelijks beheer in die departementen treffen, zonder eerst daartoe door een hogere instantie telkens te moeten worden gemachtigd.

Kindermans t/ N.V. Alcredima

Overwegende dat de vordering tot de betaling strekt van een vergoeding van 360.000 frank uit hoofde van de verbreking door verweerster van de tussen partijen bestaande overeenkomst van dienstverhuring, — verbreking die naar de bewering van eiser ontijdig en zonder gewichtige redenen geschiedde ;

Overwegende dat verweerster oppert dat de Rechtbank van Koophandel onbevoegd is om kennis te nemen van een geschil betreffende een bediendenkontraat ;

Overwegende dat die exceptie gegrond voorkomt ;

Overwegende dat eiser weliswaar staande houdt dat hij in één van de categorieën valt, of dat zijn bediening met één van de categorieën moet gelijkgesteld worden die luidens artikel 4, in fine, van de wet van 9 juli 1926, aan de bevoegdheid van de werkrechtssraad onttrokken worden ;

doch dat hij de gegrondheid van de beweerdde gelijkstelling niet bewijst ;

Overwegende dat de titel van Algemeen Secretaris — welke eiser bekleedde — niet in overwegende aanmerking kan komen, waar niet de titel doch de werkelijke werkzaamheden van eiser dienen nagegaan te worden, en waar de titel van secretaris eerder wijst op een executieve rol dan op een rol van directie ;

Overwegende dat de ingeroepen wetsbepaling bepaalde technici als dusdanig aan de bevoegdheid van de werkrechtssraad onttrekt, te weten de « ingenieurs », de « scheikundigen » en de « actuariësen » ;

dat eiser geen « gelijkwaardigheid » kan doen gelden tussen zijn betrekking bij verweerster en voormelde bepaalde technische bevoegdheden ;

Overwegende dat eiser ook niet kan beweren dat hij het dagelijks beheer van de onderneming waarnam, waar boven hem, daartoe bevoegd was de afgevaardigde-beheerder van de firma, te weten de heer Waltère F. Baetens ;

Overwegende dat alleen nader te onderzoeken is of de werkzaamheden van eiser met die van « technische bestuurder » of van « handelsbestuurder » konden vergeleken worden ;

Overwegende dat laatstvermelde categorieën de personen beogen die aan het hoofd staan van een technisch of commercieel departement van een zaak, wanneer die zaak belangrijk genoeg is om dergelijke gedecentraliseerde departementen in te richten en wanneer de directeurs van gezegde departementen over een brede autonomie beschikken en in feite de maatregelen van innerlijk dagelijks beheer in gezegde departementen treffen zonder vooreerst daartoe door een hogere overheid telkens te moeten gemachtigd worden ;

Overwegende dat eiser niet bewijst dat hij in dergelijke toestand verkeerde ;

dat hij onder het gezag stond van de heer Waltère-F. Baetens, afgevaardigde-beheerder en directeur-generaal van de firma ;

Overwegende dat eiser niet bewijst dat hij het recht had enig lid van het personeel aan te werven of af te danken ;

dat hij de echtheid niet betwist van de bewering van verweerster wanneer zij staande houdt dat eiser slechts 2 % van de zaken behandelde, en dat dit nog wel alleen gebeurde omdat eiser toevallig en voorlopig de bestuurder verving gedurende de kamperperiode welke de directeur-generaal moest presteren ;

dat eiser alleen beweert dat bovenstaand cijfer « een verkeerd gedacht van de activiteit van aanlegger » geeft ;

doch overwegende dat de uitleg door eiser verschaft over zijn werkzaamheid, juist aantoonde dat zij niet wijst op zijn recht om autonoom beslissingen te nemen ;

dat hij inderdaad bekend dat zijn « advies » steeds moest gedekt worden door een « visum » van de heer W.-F. Baetens ;

dat het « voeren » van besprekingen en onderhandelingen, al ware het in het buitenland, of het volbrengen van « bepaalde » opdrachten en het « behandelen » van betwiste zaken geen specifieke werkzaamheden zijn van een leidend hoofd van een bedrijf, wanneer het niet bewezen is dat hij die voormelde daden stelt, ook de beslissingen neemt en deze alleen neemt zonder voorafgaandelijke controle of zonder ze te moeten doen afhangen van latere goedkeuring of medehandtekening ;

Overwegende dat het bestaan van een zeer brede machtiging, door verweerster aan eiser gegeven tegenover de derden, als van weinig belang voorkomt, waar eiser niet bewijst dat hij er feitelijk heeft kunnen van gebruik maken ;

Overwegende dat de werkzaamheden van eiser in zijn vroegere betrekking bij de n.v. Leen- en Hypotheekkas te Brussel, ook niet wijzen op een rol van autonome directie van een aanzienlijk departement (Raadpl. : Verbr. 25 mei 1956, P.I. 1026) ;

Om deze redenen :

De Rechtbank, makende melding dat artikels 2 en 30 tot 42 van de wet van 15 juni 1935 nageleefd werden,

Verklaart zich onbevoegd, verklaart derhalve de vordering uit die hoofde niet ontvankelijk en wijst ze als dusdanig van de hand ;

Verwijst eiser in de kosten van het geding.

BIBLIOGRAPHIE

Nederland

- Brok A. L.* : De administratie, inzonderheid de boekhouding, als controlemiddel bij de belastingshetfing. Rede. Deventer, A.E. E. Kluwer.
- Cramer N.* : Parlement en pers in verhouding tot de overheid (oorspronkelijk verschenen als proefschrift Tilburg). Leiden, H. E. Stenfert Kroese.
- Drion H.* : Aansprakelijkheid voor andermans fouten in verband met de inhoud der verplichtingen. Inaug. rede. — 's-Gravenhage, Martinus Nyhoff.
- Groessen, Hubertus, van, en Clementinus van Vlissingen* : Het kerkelijk recht. Commentaar op de codex met vermelding van het particulier kerkelijk recht voor Nederland en België. 2e dr. Nederlands burgerlijk- en strafrecht door L. Keyzer, Belgisch burgerlijk- en strafrecht door W. Leen, — Roermond, J. J. Romen & Zonen.
- Haardt W. L.* : Fair play in het burgerlijk geding. Inaug. rede. Zwolle, W. E. J. Tjeenk Willink.
- Kuizer H. N. J.* : Belastingaftrek door autokosten met lijst van catalogusprijzen van de meest gangbare automobielen, gebouwd in de jaren 1955-1958, Nederlandse U.M.
- Nijssen H. A.* : Pachtbeëindiging op initiatief van de gemeente als verpachtster of als onteigenende partij in verband met de bestemming van de verpachte tot andere dan landbouwkundige doeleinden. — Alphen aan den Rijn, N. Samsom.
- Ploeg M. J., van der* : De administratie als hulpmiddel bij het bedrijfsbeheer, 6e druk. — Alphen aan den Rijn, Samsom.
- Prinsen, Claudius A.* : De burgemeester, 2e dr. Bew. door C. N. M. Kortmann. — Alphen aan den Rijn, Samsom.
- Raalte E., van* : Het Nederlandse parlement. — 's-Gravenhage, Staatsdrukkerij- en Uitgeverijbedrijf.
- Ruppert M.* : Naar een rechtsorde van de arbeid. — 's-Gravenhage, J. M. Voorhoeve.
- Scholten L. W. G.* : Het koningschap onder Wilhelmina. Inaug. rede. — Assen, Van Gorcum & Comp.
- Sikkes P. en A. Zadel* : Beknopt leerboek voor het gemeenterecht, 10e dr. Bew. door A. Zadel en F. A. Helmstrijd. — Alphen aan den Rijn, N. Samsom.
- Spaanstra J.* : Het ondernemersbegrip in de inkomstenbelastingen. — Deventer, A.E. E. Kluwer.
- Stoffels P.* : Blinddoek, zwaard en weegschaal. Onze rechtspraak uiteengezet voor iedereen. — Amsterdam, Scheltema & Holkema.
- Timmermans J. C.* : Rijks- en provinciale belastingen. Handleiding voor studerenden. — Alphen aan den Rijn, N. Samson.

Frankrijk

- Battifol Henri* : Traité élémentaire de droit international privé. 3e éd. — Lib. générale de Droit et de Jurisprudence.
- Bouère Jean-Pierre* : Le droit de grève. — Bibliothèque de la Faculté d'Alger. Sirey.
- Camerlynck G. H.* : Traité pratique de la rupture du contrat de travail. — Libr. Techniques.
- Casel Jean et Bonnard-Sasel Nelly* : Les droits de la mère sur l'enfant. — E.S.F.
- Castanos Stelios* : Nouvel essai de classification du droit civil. — Sirey.
- Cibrie P. et Toulémon A.* : Le statut juridique fiscal et social des médecins. — Edit. Jacques Delmas.
- Delion André* : L'état et les entreprises publiques. — Sirey.

- Dubail R.* : Guide administratif des municipalités et collectivités rurales. — Lib. Dupont.
- Etudes d'histoire du droit privé*, offertes à Pierre Petot, membre de l'Institut, Professeur à la faculté de Droit de Paris. — Librairie Gén. de Droit et de Jurisprudence.
- Garreau Roger* : Le « Local government » en Grande-Bretagne. — Libr. générale de Droit et de Jurisprudence.
- Guerin F.* : Précis de législation maritime. T. III. 5e éd. — Gauthier-Villars.
- Jouhaud Y.* : A propos du statut de la magistrature d'Outre-Mer. — Sirey.
- Le Galcher, Baron M.* : Les Prérogatives de la femme commune en biens sur ses biens personnels et les biens réservés. — Lib. générale de Droit et de Jurisprudence.
- Lindsay K.* : Vers un parlement européen. — Libr. générale de Droit et de Jurisprudence.
- Mehl L.* : Science et technique fiscales. T. II. Technique et droit de la fiscalité. — Presses Universitaires de France.
- Planques Jean* : La Médecine légale judiciaire. — Presse Universitaires de France.
- Rabail J. et Bourdoncle R.* : L'imposition des plus-values des valeurs mobilières. De l'influence des ruses sur l'évolution du droit de la guerre. — Sirey.
- Ripert G. et Boulanger Jean* : Traité de droit civil d'après le traité de Planiol. T. IV. — Libr. générale de Droit et de Jurisprudence.
- Waline M.* : Droit administratif, 8e éd. mise à jour de la Constitution de 1958. — Sirey.

Engeland

- Fisher Jean* : Questions and Answers on Torts. — Sweet & M.
- Gangal V. D.* : The Bombay Civil Services Rules Explained. — Sweet & M.
- Maasdorp* : Institutes of South African Law. The Law of Persons. — Sweet & M.
- Macintosh J. C. & C. N.* : Scoble, Negligence in Delict. — Sweet & M.
- Macwell W. H. & L. F. A.* : Legal Bibliography of the British Commonwealth of Nations. — Sweet & M.
- Mowbray W. J.* : Executors and Administrators. — Sweet & M.
- Mulla, Sir D. F.* : The Indian Contract. — Sweet & M.
- Oke G. C.* : Magestrial formulist. — Butterworth.
- O'Sullivan R. & R.* : Brown : The Law of Defamation. — Sweet & M.
- Paterson J.* : Licensing Acts — Butterworth.
- Potter H.* : Short Outline of English legal History. — Sweet & M.
- Pradhan K. W.* : The Indian Guardianship Acts. — Sweet & M.
- Prideaux F.* : Conveyancing. Forms and Precedents. — Stevens.
- Redman W. H.* : Civil Procedure. — Sweet & M.
- Ross Alf.* : On Law and Justice. — Stevens.
- Rubin L.* : Unauthorized Administration (Negotiorum Gestio in South Africa. — Sweet & M.
- Rustomij* : The law of limitation and Adverse Possession. — Sweet & M.
- Soonavala R. K. A.* : A Treatise on the law of execution Proceedings in India. — Sweet & M.
- Sutton R.* : Company Precedents Supplement. — Butterworth.
- Thomas J.* : Police Administration. — Police Review.

Zwitserland

- Ferron, Olivier* : Le droit international de la mer. — Genève, Droz; Paris, Minard.
- Floriep Wolfgang* : Die Unfallversicherung in der Landwirtschaft unter Berücksichtigung der Unfallverhütung auf Grunde des Bundesgesetzes über Förderung der Landwirtschaft und die Erhaltung des Bauernstandes vom 3.10.1951 (Landwirtschaftsgesetz). — Winterthur Keller 1958.
- Gygi, Fritz* : Interventionsrecht und Interventionsverwaltung. (Versuch einer Grundlegung). — Bern, Stämpfli, 1958.
- Hiestand Hans* : Der schweizerische Rechtsberater für jedermann. Neu bearb. und erg. nach dem Stand der Gesetzgebung auf Herbst 1958 von Arthur Bannwart. 12; umgearb. Aufl. Chur, Strub 1958.
- Hunziker Anton* : Gesetzgebung und sozial-medizinischer Dienst für Alkoholranke. 1958.
- Kind, Fritz* : Staatsrechtliche Aspekte der Verlandsschiedsgerichtsbarkeit im Kartellwesen. — Bern, Stämpfli 1958.
- Lüscher Kans Karl* : Die Rechtsstellung der Ehefrau im Bankverkehr nach schweizerischem Recht. — Bern, Stämpfli 1958.
- Rapold Walter* : Der erstinstanzliche Zürischer Adhäsionsprozess speziell in seinen Beziehungen zum Zivilprozess. — Winterthur, Schellenberg, 1958.
- Schönenberger Wilhelm* : Schweizerisches Zivilgesetzbuch (25 Aufl.) Mit Obligationenrecht. (24 Aufl.) Textausg. mit Einl. Anmerkungen Ausführungsvorschriften und Gesamtregister. — Zürich, Schulthess, 1958.
- Suter Erich* : Die Besteuerung der Selbstbenutzung von Grundeigentum als Einkommen. — Zürich, Juris-Verlag 1958.

Oostenrijk

- Grabmayr Paul* : Wasserrechtliche Entscheidungen 1953 bis 1957. Zsgest. v. Paul Grabmayr. — Wien : Springer, 1958.
- Janowsky Norbert* : Das Jugendgerichtsgesetz (Bundesgesetz vom 18. Juli 1928 BGBl. 234 über die Behandlung junger Rechtsbrecher) samt d. Jugendgerichtsverordnung den einschläg. Gesetzen, Verordnungen, Erlässen u. Entscheidungen, Hrsg. v. Norbert Janowsky u. Karl Striebl. — Wien : Manz 1958.
- Zingher Karl* : Das Mietengesetz samt den einschläg. Bestimmungen einschl. Zinsstopgesetz, Wohnhaus-Wiederaufbaugesetz, Wohnungseigentumsgesetz. Mit ausführl. Erl. u. d. neuen Rechtsprechung, Hrsg. v. Karl Zingher. II, Neubearb. Aufl. — Wien : Manz 1958.

Duitsland

- Ambrosius Laurenz* : Beamtengesetz für das Land Nordrhein-Westfalen (Landesbeamtengesetz) vom 15. Juni 1954. mit Erl. 2. Aufl. erg. Neudr. — Düsseldorf : Schwann 1958.
- Bartholomä Walter* : Einführung in das Wechselrecht Nebst Wortlaut d. Wechselgesetzes. 2. Aufl. — Ludwigshafen a. Rh. Kiehl (1958)
- Bode, Karl Heinrich* : Die Entscheidung des Revisionsgerichts in der Sache selbst. — Berlin : de Gruyter 1958.
- Böll Karl* : Verflucht das Volk, das nicht ums Recht sich kümmert. Naturrecht, Mensch dein Recht; LLL Böll (ü) A. Fenzel. — (Linde Ludwigstr. 46) Selbsteverl. 1958.

- Bönig Heinz* : Arbeitsschutzvorschriften. — Bielefeld, Bertelsmann 1958.
- Dallinger Wilhelm* : (u) Karl Lackner; Jugendgerichtsgesetz (mit den ergänzenden Rechts- und Verwaltungsvorschriften des Bundes und der Länder. Kommentar. (Erg. Bd. 1.2.) — München, Beck 1958.
- Dönges Emil* : Ernst Friedrich; Patentanmeldung — leicht gemacht. 3. erw. Aufl. — Bad Wörishofen : Holzmann 1958.
- Fortsthoff Ernst* : Lehrbuch des Verwaltungsrechts. Bd. I. 7e Aufl. — München, Beck 1958.
- Gierka Julius von* : Handelsrecht und Schifffahrtrechts 8. form. u. verb. Aufl. Berlin de Gruyter 1958.
- Grüll Ferdinand* : Der Anstellungsvertrag mit leidenden Angestellten, Vertragsmuster mit Erl. 3. Aufl. — Heidelberg : Verl. Ges. Recht u. Wirtschaft 1958.
- Hantzsch Heinz* : Das Arbeitszeitrecht in der Deutschen Demokratischen Republik. — Berlin2: Dt. Zentralverl. 1958.
- Hoeres Otto Josef* : Die Offene Handels-Gesellschaft nach Handels- und Steuerrecht. Praktische Erläuterungen. — Wiesbaden : Betriebswirtschaftl. Verl. 1958.
- Jaschik Manfred* : Heinz Nagler (u) Hans Jürgen Voigt : das Eherecht der Deutschen Demokratischen Republik. Gesetz. Bestimmungen u. Richtlinien d. Obersten Gerichts. — Berlin, 1958.
- Klauss Herbert* : Der Gesellschaftsvertrag in seiner zweckmässigen Form. Mit zahlreichen Musterverträgen; 3 erw. Aufl. — Ludwigshafen a. Rh. Kiehl 1958.
- Kreutzer Heinz* : Die Gesetze über die Berliner Verwaltung. Textausg. mit Verw. u. Sachreg. — Berlin, Kulturbuchverl. 1958.
- Kunert Karl Heinz* : Die normativen Merkmale der strafrechtlichen Tatbestände. — Berlin : de Gruyter 1958.
- Lehmann Heinrich* : Allgemeiner Teil des Bürgerlichen Gesetzbuches 11. verm. u. verb. Aufl. — Berlin : de Gruyter 1958.
- Mediger Peter* : Das Rechtshandbuch der Verkaufsleitung. Der prakt. Rechtsratgeber f. d. Geschäftsverkehr. — München : Verl. Moderne Industrie 1958.
- Meyer Otto* : Fritz Thiel (u) Günther Froberg; Enteignung von Grundeigentum. Kommentar. Neubearb. von Fritz Thiel (u) Günther Froberg. 5. Aufl. — Berlin : de Gruyter 1959.
- Moser Johann Jacob* : Grundsätze des Völkerrechts. Aus « Versuch des neuesten Europäischen Völkerrechts in Friedens- und Kriegszeiten ». — 1959.
- Nipperdey Hans Carl, Heinz Mohnen u. Dirk Neumann* : Der Dienstvertrag erläutert. — Berlin. Schweitzer 1958.
- Petters Walter* : Praktische Strafrechtsfälle mit Lösungen. Ein induktives Strafrechtslehrbuch T.2. — Berlin : Schweitzer 1958.
- Rehm Max* : Ernst von Harnack Leben u. Vorbild e. Verwaltungsbeamten. — Stuttgart, Koklhammer 1958.
- Sartorius Carl* : Verfassungs- und Verwaltungsgesetze Textausg. mit Anm. u. Sachverz. (Losebl. Ausg.) Erg - Lfg September 1958.
- Stiegler Anton* : Der Kirchliche Rechtsbegriff. Elemente u. Phasen seiner Erkenntnisgeschichte. — München : Schuell & Steiner 1958.
- Veiter Theodor* : Die Rechtsstellung des fremden, insbesondere des deutschen Privateigentums in Österreich. — Stuttgart : Braumüller 1958.

NECROLOGIE

Professor Paul Bellefroid

Wij hebben zoëven het bericht vernomen dat de grote Vlaamse jurist Prof. Paul Bellefroid, ere-hoogleraar aan de Universiteit te Nijmegen, op 90-jarige leeftijd is overleden.

Prof. Bellefroid is een van de kampers geweest uit de heldhaftige periode voor de vervlaamsing van het gerecht. Vóór de oorlog van 1914 was hij advocaat te Hasselt en titularis van de Nederlandstalige cursus van strafrecht aan de universiteit te Luik. Door zijn wetenschappelijke geschriften heeft hij ontzaglijk veel bijgedragen tot de ontwikkeling van een Vlaamse rechtswetenschap. Hij heeft de moed gehad, nu reeds zovele jaren geleden, het eerste «Frans-Nederlands woordenboek van rechtstermen» samen te stellen, dat aan de rechtswetenschap in onze gewesten zulke reusachtige diensten heeft bewezen.

Na de eerste wereldoorlog werd hij benoemd tot hoogleraar aan de pas opgerichte katholieke universiteit te Nijmegen en hij heeft zich aldus volledig kunnen wijden aan de beoefening van de rechtswetenschap.

De wetenschappelijke studies, die hij publiceerde, zijn menigvuldig. Zijn «Inleiding tot de rechtswetenschap» is alomtgeprezen als een werkelijk meesterstuk. Hij schreef een «Toelichting tot het Nederlands-Belgisch Verdrag van 1925» en in de uitgaven van de Koninklijke Vlaamse Akademie voor Taal en Letterkunde, waarvan hij gedurende vele jaren lid geweest is, publiceerde hij menigvuldige studiën over de geschiedenis van de Nederlandse rechtstaal.

Bij zijn 80e verjaardag gaf het Rechtskundig Weekblad een huldenummer uit gewijd aan deze grote pionier van de Vlaamse rechtswetenschap, waarin verschillende artikelen te zijner ere verschenen, alsmede een volledige bibliographie van zijn geschriften (jaargang 1949-50, kol. 913 en vlg.).

De nagedachtenis van deze grote geleerde, koene strijder en kampioen van de Vlaamse rechtsbeweging, zal in de Vlaamse rechtswereld hoog in ere worden gehouden.

R. V.

Stafhouder H. Van der Donckt

Een smartelijk verlies heeft de Balie van Antwerpen getroffen door het heengaan van haar oud-stafhouder Mr. Herman Van der Donckt.

Mr. Van der Donckt was niet alleen een van de allerbegaafdeste juristen der Antwerpse balie, hij was tevens een van de allerbeminlijkste onzer confraters. Sedert bijna veertig jaar heeft hij aan de balie van Antwerpen de advocatenpraktijk uitgeoefend en gedurende al die tijd is hij een toonbeeld geweest van onverdroten arbeid, van rechtschapenheid en van onafgebroken toewijding aan de zaken die hem werden toevertrouwd.

Mr. Van der Donckt was een van deze zeldzame confraters in wie zich werkelijk al de kwaliteiten, die van een advocaat worden gevorderd, hadden verenigd. Hij had een scherpe intelligentie en beheerste de rechtswetenschap als niet een; hij was begaafd met een sobere en aangrijpende welsprekendheid; hij had in de hoogste mate de gave om de meest ingewikkelde problemen op de eenvoudigste en klaarste wijze uiteen te zetten; zijn rechtschapenheid en onkreukbare eerlijkheid waren spreekwoordelijk aan de Balie te Antwerpen en met dit alles was hij van een minzaamheid in de omgang, een hartelijkheid tegenover zijn con-

fraters, ouderen en jongeren, een innemende bescheidenheid en een gehechtheid aan de hoge deugden van zijn beroep, die zijn figuur deden stralen met ongevenaarde glans.

De achting van de magistratuur, het onwrikbare vertrouwen van zijn uitgebreide cliënteel, de warmste genegenheid van zijn confraters, dit alles heeft hij onafgebroken gekend gedurende de vele jaren dat hij dag in dag uit bedrijvig is geweest aan de Antwerpse Balie.

Het was dan ook vanzelfsprekend dat de algemene sympathie van zijn confraters hem verhief tot het stafhouderschap en deze waardigheid heeft hij gedragen op een uitzonderlijk schitterende wijze, enkel bekommerd om het welzijn van de Antwerpse Balie en de hoge standing van het advocatenberoep.

Als oudstrijder uit de oorlog 1914-18 was hij van de IJzer teruggekomen, waar hij vier jaar had gestreden, met een enigszins geschokte gezondheid. In de laatste jaren leed hij aan een slepende ziekte die stilaan zijn gestel ondermijnde, doch die hij droeg met een bewonderenswaardige moed. Nooit hebben de pijnen, die hij doorstond, op enige wijze de dagelijkse activiteit kunnen beperken, tot hij zich helaas in de laatste weken gewonnen moest geven en dit schoon leven aan de Antwerpse rechtswereld ontviel.

Stafhouder Van der Donckt laat een lichtend spoor na zich. Zijn voorbeeld zal nog lang in het balieleven vereerd en verheerlijkt worden en het zal lange jaren nog de jongeren in onze rangen sterken en steunen.

Het Rechtskundig Weekblad biedt aan zijn beproefde familie en vooral aan zijn zoon onze confrater Mr. André Van der Donckt, die aan de Antwerpse Balie de vaderlijke traditie voortzet, de uitdrukking aan van zijn smartelijke deelneming in hun rouw.

R. V.

TIJDSCHRIFTEN

Rechtskundig Tijdschrift voor België : jrg. 1959 - n° 1 :

Van Lennep R. : De Congolese rechtspleging in burgerlijke zaken.

Tijdschrift van de Vrederechters : jrg. 1958 - n° 12 :
Rechtspraak : Beknopte inhoud.

Politica : jrg. 1959 - n° 1 :

Van Cauwelaert Fr. : Vlaamse Jeugd en Wetenschappelijk Onderzoek. — Levenbach M. G. : Mens en Gemeenschap in het Arbeidsrecht. — Polspoel G. : Over de Geografie, haar problematiek, en het regionaal onderzoek. — Dhooche J. : Kritische beschouwingen over de begrippen Sociale Organisatie en Sociale Structuur in de sociologie van G. Gurvitch. — Van Gestel C. : De Nobelprijswinnaar voor de Vrede 1958 : Z. E. Pater Henri-Dominique Pire o.p.

Nederlands Juristenblad : jrg. 1959 - n° 7 :

Langemeijer G. E. : Strafrechter en Verkeersonveiligheid. — Van Den Bergh G. : Artikel 168 Gemeentewet, de grenzen van de huishouding der gemeente en de leer der onsplitsbare wilsverklaring.

Journal des Tribunaux : jrg. 1959 - n° 4224 :

Vanderveeren J. : La loi du 15 avril 1958 sur l'ivresse au volant.

Revue de l'Administration et du Droit Administratif de la Belgique : jrg. 1959 - n° 2 :

Droit constitutionnel. — Baux à loyer et baux ruraux. — Bibliographie. — Conseil d'Etat. — Règlement de procédure. — Modification. — Dons et Legs. — Revue de la Jurisprudence.